

ABONAMENTUL :

Pe an an . . . 28 — Cor.
Pe jumătate an 14 —
Pe 3 luni . . . 7 —
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40 — franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nru 1/a

INSERTUNILE
se primesc la administra-
ția.

Mulțămite publice și Loc
deschisă costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

ROMÂNUL

O lecție a istoriei

Rare ori se poate întâlni un moment mai impresionant, prin proporția personajului pus în joc și mai tragic, prin înlanțuirea de o fatală justiție a împrejurărilor care l-au provocat, decât acela care s'a petrecut Sâmbătă în palatul dela Schoenbrün între bătrânul nostru monarh și contele Khuen-Héderváry.

Este de o măreție în adevăr schakespeareiană această scenă în care gloriosul monarch care a înfruntat atâtea furtuni publice și atâtea încercări familiare, rămânând neclintit ca o stâncă de granit în fața lor, a făcut acele declarații pline de o zguduitoare amărăciune în fața reprezentantului Ungurilor.

Ce s'a petrecut în sufletul acestui suveran neabătut, spre a manifesta această dureroasă discursare tocmai acum, când i-a rămas atât de puțin până la ceasul în care după legile firii va fi liberat de imensa sarcină ce a o poartă de 64 de ani?

Gândiți-vă, la tot ce a făcut pentru cei care-l răsplătesc astăzi în asemenea chip și veți înțelege tot tragicul situației care l-a zmulș aceste accente de durere.

* * *

Urcat pe tron în momente când înfraga monarhie era încinsă de flacări puse de ei spre a prăbuși dinastia, acest suveran care ar fi trebuit să urască mai mult ca oricare altul pe dușmanii Casei sale, a fost acela care a găsit nu numai cea mai largă ertare pentru *dânșii*, dar a revărsat

și cele mai îmbelșugate și nemeritate favoruri, voind, prin excesul binefacerilor să vindece excesul răutății din sufletul lor.

Timp de jumătate de secol, nu a fost an în care să nu li-se dăruiască unguirilor un avantaj în dauna cea mai mare a prerogativelor sale și în dauna celor mai credincioși stâlpi ai coroanei sale.

Timp de jumătate de secol este de când greutatea puternicului său sceptru atârna în cumpănă în favoarea unguirilor dându-li-se toată libertatea de a-și satisface toate plăcerile, toate urile, toate răzbunările. Zadarnic au gemut în tot acest timp naționaliștii dezmoștenite întocmai ca fiica cea bună a regelui Lear, zadarnic și-au ridicat glasul spre tronul pe care l-au apărât, toate strigătele lor s'au perdut înăbușite în răcnetul acelora în mâna cărora au fost date fără cruțare.

Care a fost în schimb răsplata?

Pe măsură ce binefacerile creșteau pentru unguiri, se înălțau tot mai mult și mai numeroase, pe tot întinsul Ungariei, monumentele sfidătoare ale acelora care au bravat Dinastia; se deschideau pușcăriile pentru cei care au apărât-o; iară astăzi, când bătrânul suveran are nevoie de cea mai mare liniște și de iubire spre a-și încheia o domnie atât de neobosită, i se cere dezarmarea și punerea coroanei la discreția lor.

Ast-fel după aproape trei sferturi de veac bătrânul monarch se vede tot în si-

tația dela 48, în timp ce neamurile credincioase care au stat straje în jurul coroanei în timpuri de primejdie națională, tânjesc umilite. În asemenea împrejurări cine nu înțelege amărăciunea monarhului în momentul în care vicleanul reprezentant al Ungariei i-a cerut jertfirea prerogativelor sale militare?

*

Totuși, ori-cât de revoltătoare este această atitudine a Maghiarilor și ori-cât de nețărnut respectul nostru pentru suveran, nu ne putem împedeca de a mărturisi că este o lecție dreaptă a istoriei.

Există în lume o justiție care stă la baza tuturor lucrurilor omenești și care cere neapărat ca cei răi să fie pedepsiți și cei buni să fie răsplătiți. Această lege își bate joc de calculele diplomaților care cred că răsplata celor răi poate aduce la altceva decât la sporirea pretențiilor și a năzuințelor care au voit să le combată. Acela care nesocotește această lege mai curând sau mai târziu îi trage consecințele.

Și astfel, astăzi, când Ungurii nu se sfiesc a cere tronului să se puie la discreția lor, prin glasul lor nu vorbește numai ingratitudea unui neam nărauit ci vorbește și această lege a cărei nesocotire aduce la anumite consecvențe inexorabile.

*

Oricum ar fi însă dacă experiența de 60 de ani, ar putea aduce pe înalții factori la convingerea că nu se pot sprijini de cât pe simpatia acelor elemente care întotdeauna s'au arătat gata de jertfă întru apărarea lor, dacă această lecție istorică ar fi folosită, M. Sa n'are cuvânt să fie îngrijită.

Théophile Gautier*)

de Caton Teodorian.

Théophile Gautier, cel mai strălucit reprezentant al romantismului, s'a născut la Tarbes, sudul Franței. Cerul curat și soarele luminos al Provenței învăluiră întâii ani ai copilăriei lui, învăluză pe copilul visător, tăcut și frumos, ce era pe atunci micul „Théo”. Cam de șase ani plecă cu părinții la Paris, unde aduce cu el dorul de emancipare, libertate și gustul exercițiilor fizice.

Un așa copil dovedește întreg spiritul echilibrat care dă romantismului său disciplină și măsură. A turnat vicia marmorii, a înșufleat cu simțăminte omenești perfecția statuiilor și pus în felul său de a visa și trăi, pacea filosofului antic și epicurianului delicat. El a rămas latin între romanticii înrăușiți de curentul german, cu acel modus în rebus pus ca învăluzant în lumea antică, cu gânduri și fapte compunite și văzând deasupra pe Chateaubriand și Lamartine, mândrii prenergători ai mișcării.

*) În Biblioteca pentru toți (Alcalay) s'a publicat de curând o traducere foarte bună din Gautier, (Nri) 743 - 744, dintr-un roman; 60 bani). În aceeași bibliotecă se publicase (Nr. 612; 30 bani) Avatar, tr. de A. Valeriu. A. Valeriu este un profesor secundar. Traducerea cealaltă a făcut-o binecunoscutul povestitor-poet Caton Teodorian. Pentru cunoașterea lui Gautier recomandăm citirea celor două volume și reproducem schița de studiu a d-lui Caton Teodorian.

(Nota Redacției).

Geniul i-se dezvoltă într'un cerc statornicit, un curent de fierbere și prefacere, pe care-l aseamănă cu drept cuvânt Renașterii.

Nu-i rămâne decât să se lase dus de entuziasmul tineresc și puterea ce i-o dă firea-i plină de poezie, ce-și găsește un mediu prielnic dezvoltării. În colegiu are tovarăși de școală ce-i vor fi și de viață și idei.

Dar stă în cumpănă în fața a două vocații lămurite tot atât de puternic: poezia și pictura. Mult timp l-a reținut lucrul de atelier într'o lume de pictori, cari erau și literați; pe atunci pictorii betiau mult și foarte bine. Era o strânsă legătură de entuziasm pe aceste vremi de prefacere între tot tineretul și așa fel se explică cum tot ce era arta tânără s'a ridicat să mărcască falanga vestelor roșii în seara memorabilă a reprezentației lui Hernani. Indoelele lui Théophile Gautier s'au curmat a doua zi de spectacol. Dus de Gérard de Nerval, merge să se închine eroului zilei, lui Victor Hugo, tânărul pe atunci cu fața prelungă și palidă de Manfred tenebros, așa cum ni-l arată portretul de Devéria.

Părinții, departe de a stânjeni, sprijineau avânturile acestui fiu frumos și svânturatec, așa că sub influența lui Victor Hugo tânărul Gautier dă la lumină întâiul volum de versuri, cari însă nu au noroc să vadă lumina decât pentru o zi în galantarul librarului Charles Mary, repede acoperit cu obloane în fața vântului furios al revoluției din iulie.

Doi ani mai târziu publică Albertus și apoi seria de romane parodii, les Jeunes-France în care ridiculizează exagerările de romantism ale tinerilor vremii, îmbrăcăminte medievală, hainele de catifea roșie, mantia spaniolească, sombrero de gâta capetele pletoase și frezate ca perucele de teatru, cărora se adaugă acel limbaj afectat, cu vorbe ca neant, fantome, zădărnice a vieții, viziuni de cimitire și de morgă toate câte puteau face interesant pe juncle epocii.

De-aci încolo Théophile Gautier ajunge cunoscut. Legăturile lui cu Victor Hugo se strâng tot mai mult, mai ales că se întâmplă să stea și pe aceeaș stradă. Acum e un obișnuit al salonului acestuia și merge în fiecare zi să-și unească glasul cu al număroșilor supuși, prefăcând în tămăie avânturile lui poetice. Îngrijorat de lipsa-i de osârdie, tată-său îl închide în odaia de lucru, de unde maică-sa îl scoate pe furiș, temătoare să nu se prăpădească muncind, ori de unde el, mai la modă, scoabă pe fereastră. În acest timp scrie Mademoiselle de Maupin, care fixează caracteristica geniului său îndrăzneț și a cărei prefață deslănțuie furiș criticilor, „des vieilles perruques, des Bossuets du café de Paris” cari îl execută cu strășnicie zadarnică, căci cutezanța și fantezia gândirii lui l'au impus în literatură.

Mai târziu rămâne singur la Paris, în casa din strada Doyenne, unde „sultanul epitetului” își așează cuibul făcut din divanuri și covoare

Căci măcar că aceia care au stat în jurul Ei, în momente grele, sunt astăzi înlăturați dela locul lor de cătră obrăznicia celor prezenți acolo dar nechemăți, măcar că au cuvânt să rămâie de o parte prin faptul că au fost disconsiderați, totuși, cu sufletul, ei sunt încă alipiți de tron.

Pentru că este și un alt adevăr după care un sentiment clădit de secole în sufletul unui popor nu poate dispărea în câțiva ani. Astfel precum o oligarhie care a luptat împotriva suveranilor timp de secole nu și poate schimba apucăturile în câteva decenii, tot așa un popor care s'a obișnuit timp de sute de ani să și verse sângele pentru troni, nu se poate schimba în câteva decenii, chiar dacă acele decenii sunt o epocă de nedreptate pentru el.

De aceea în acest moment de criză, ca în toate, momentele grele, naționalitățile, Majestate, sunt alătura de Tron.

Fie că învățămintele ce le dă istoria să fie luate în seamă ca să nu se căiască pentru aceasta.

INTERNE

O conferință despre România la Budapesta. O interesantă conferință despre România va avea loc a doua zi de Paști, în sala teatrului „Urania” din Budapesta.

Acesta va fi probabil primul caz, când România va fi prezentată publicului cult din capitala Ungariei, și anume într-o lumină obiectivă, ba chiar simpatică.

Conferința va fi ținută de talentatul scriitor și publicist ungur dr. Alpár de Rejöd, care e stabilit de mai mulți ani în București, și care va ilustra progresele rezezi ale României pe toate tărimurile prin 200 de proiectiuni luminoase și 10 tablouri cinematografice.

Autorul conferinței, care va avea titlul de „România Jună” are de scop să sprijine prin conferința sa propaganda, pe care a întreprins-o de mai multă vreme prin presa maghiară în favoarea unei înțelegeri între români și unguri, înțelegere a cărei priză bază e ca ambele popoare să facă mai de aproape cunoștință cu însușirile lor reciproce.

Un cap vrednic de bățut cu șindile. În congregația recentă a comitatului Timiș, la propunerea prefectului Ivanovici, s'a luat hotărârea, ca subprefecții de circumscripții să fie investiți cu dreptul supre-

mei supraveghieri a școalelor și învățătorilor comunali. În acest scop congregația va înainta guvernului o adresă. Aceasta nouă monstruozitate caracteristică pentru atmosfera publică a țării noastre, a răsărit din capul dogit al inspectorului școlar Vértessy, om, care s'a ilustrat în de-ajuns în suferințele școalelor noastre.

Ar fi prea absurd să atribuim chiar și guvernului ungar atâta prostie, ca să aprobe o hotărâre atât de șuchiată și credem, că mai curând se va simți îndemnat să bată cu șindile prețioasa căpătină a bunului inspector, pentru ca s'o scutască de ploaie, dacă de ridicol n'o mai poate scuti.

Un răsunet peste hotare. D. I. Russu-Abrudeanu dela „Adevărul” din București publică în numărul mai nou al ziarului, în legătură cu acțiunea întreprinsă de prelații provinciei noastre unite în chestia episcopiei gr. cat. ungurești, următoarele rânduri de nobilă însuflețire:

„Pentru lumea care judecă și își dă bine seama de scopurile infernale ce urmărește guvernul unguresc în direcția politicii sale de maghiarizare, este incontestabil că atentatul plănuț de acest guvern împotriva integrității bisericii naționale a fraților noștri de peste Carpați, constituie cea mai mare primejdie ce amenință neamul românesc de dincolo.

„Conducătorii românilor își dau perfect de bine seama de imensitatea pericolului — și de aceea episcopul dr. D. Radu a fost trimis la Papa dela Roma ca să spună doleanțele românilor uniți și totdeodată consecințele grave ce ar putea decurge pentru existența bisericii greco-catolice din Ungaria prin înființarea unei episcopii greco-catolice maghiare pe seama românilor din părțile expuse maghiarizării.

Pe de altă parte, indignarea și deșteptarea ce s'a produs în sufletele chiar ale românilor din părțile ungurene expuse maghiarizării sunt atât de profunde și de vii, încât nu se aude din guri de cât un bărbătesc strigăt de războiu.

Acest strigăt este următorul: „Dacă până acum nu am fost români, de azi încolo vom să fim!”

„Inșișii capii bisericii românești, îndemnați de exemplele frumoase ale altor vremi, când cu toate împrejurările grele n'au lăsat să se știrbească nimic din cauza bisericii lor, sunt ferm hotărâți să se lupte cu toată energia alături de conducătorii laici ai poporului. Ei știu că deșmanul nu-i va slabi, decât românii nu se vor face temuți.

„Și fiindcă guvernul unguresc în veci jinduit de a ataca ființa națională a poporului românesc, încearcă acum să intre în cetatea cea mai tare, în biserică, prelaților români de dincolo le

revine, ca în vremurile eroice, marea cinste de a se pune în fruntea poporului și de a lupta alături de ei pentru apărarea naționalității și bisericii românești.

„Când din colțurile cele mai periclitare ale românismului se aude strigătul „dacă până acum n'am fost români, vom să fim de aci înainte!”, n'avem de ce să nădăjduim de viitorul neamului românesc de peste Carpați.

Expulzarea evreilor din Ungaria? În ședința de Sămbătă a Reichsrathului, deputatul Staucher a făcut o interpelație împotriva guvernului ungar, care de câțva timp expulzează din Ungaria pe evreii veniți din Galizia. Interpelarea este semnată și de deputații români Simionovici, Serbul, Grigorovici și Isopescul Grecul, cari cer guvernului austriac să intervie pe lângă cel ungar, ca să înceteze cu aceste persecuțiuni.

Este adevărat că, grație bizarei concepții naționaliste pe care au adoptat-o compatrioții noștri, Ungaria a ajuns să fie, îndeocubi de când cu ivirea erei „constituționale”, mult visatul Canaan pe seama întârziatelor porodițe ale lui Sem. Dar este adevărat și aceia că, ori cât de cuprinzătoare și de larg deschise brațele guvernelor ungare, ele n'au mai putut să încapă dela o vreme năvalnica imigrațiune ale lăcustelor dela Nord și ne mirăm numai, că ordonanțele de stavilire a acestei noi năvaliri barbare se execută cu multă somnolență din partea factorilor administrativi, după ce și de altfel au fost date c'o supremă tardivitate. Durerea aleasa sămânție a poetului David, constituie azi o plagă etnică nu numai pentru provinciile nordice ale Austriei, ci și pentru ținuturile mărginașe ale țării noastre și — nu mai vine potopul, ca să spele gunoaiile și ca să rămâie cum au rămas de veci locului numai pietrele...

Camera. Camera înainte de vacanțele de Paști va mai ține azi o ultimă ședință. Guvernul speră că azi se va încheia discuția asupra prezentării noului guvern. Opoziția însă mai are o ședință de oratori, cari vöesc să ia cuvântul așa că probabil discuția să dureze și până după serbător. Vacanțele vor ținea până în 14 aprilie. Programul guvernului este, ca îndată după terminarea discuției asupra prezentării guvernului, să reia desbaterea proiectului despre reformele militare.

orientale și subț aspect rămâne în literatură. De-aci începe o fericită perioadă de muncă și minunate visări într-o lume de literați și artiști, unde Gérard de Nerval, Baudelaire, Théodore de Banville, și pictori ca Delacroix, Chassieroux, Déveria, Nanteuil, lucrează într'un fermecător amestec de rime și fraze aurite și fragede colorii compuse de îndrăzneț peneluri.

Tolănit pe covoare, Théophile Gautier începe să desgroape Les grotesques, „victimele” lui Boileau, aceia, pe cari severul rânduitor al literilor franceze din secolul al XVII-lea îi îngropase la coada unui vers incisiv; pe timizii și duioșii aceia, ca Saint-Amant, în cari el ghicea pe premergătorii romantismului, toți ești au adus giugășia lirică și pitorescul peșteluit de cea mai neaoșă limbă franțuzească și au legat Romanul Rozei și pe Ronsard cu romanticii, îndărătul clasicismului ordonat și rece. Aceștia au fost firul de apă, care a prins să curgă pe sub pământ, ca să isbucnescă apoi cu Chateaubriand într'un șuvoi năvalnic, la suprafață.

Dar viața ideală se sfârșește și nevoia de aș câștiga traiul îl silese să ia foiletonul din „la Presse” a lui Emile de Girardin. Așa începe să cunoască plictisala lucrului impus și să nu mai fie liber a culege culori, sunete, simțiri vii, ca să le toarne în tiparul limbei lui desăvârșite.

La douăzeci și cinci de ani țigerețea lui

se sfârșește, purpura se ofilește și avânturile neînfrânate ale mediului romantic scad asemenea unui foc ce se mistue sub cenuse. Se poate lesne închipui chinul unei așa vieți. Născut să ciseleze aurul, încetă-l strâns de nevoie să scrie dări de seamă de melodrame; dar pe tărâmul triticeii, de pe care rar se abate ca să se dea poeziei, ea printre picături să alcătuiască *Emaux et Camées*, se războie înviersunat adesea, biciuind fără milă arta burgheză și în pictură sau în literatură ține sus steagul frumosului.

Totuși încă nu s'a lepădat de dichisuri: poartă meși galbeni, un păr până la brâu iar pe uliță scandalizează lumea cu înfățișarea lui.

Cu cât lucrul îl împovărează și dorul de cerul copilăriei lui, nostalgia orientului scuin, viu și colorat, îl cheamă mai mult. În goana după culoare și lumină se arată tot pictorul de altă dată. De altfel descrierea amăruntă și ordonată a „Bazarului” se înrudește cu compoziția unui tablou...

Călătorește ca un împărat al decadenței romane numai spre a-și trăi traiul în liniște visurile de artă și nu vede decât pitorescul, romanticul, bogăția colorilor, elemente din cari a clădit mărețele lui viziuni ce întrupau trecutul. Aceasta face pe Delphine de Girardin să-i spună la întoarcerea din călătoria lui în Spania: „Théo, en Espagne il n'y a done pas d'Espagnols?” Căror envinte visătorul Gautier răspunde:

— „Călătorește pentru a înfăptui un vis, ca să mă îmbrac într'altă piele, dacă vrei. M'am

dus la Constantinopol, ca să fiu musulman la toată voia, în Grecia pentru Partenon și Fidiis, în Rusia pentru zăpadă, iere negre și artă bizantină, în Egipt pentru Nil și Cleopatra... Înțelegi acum cât e de zadarnică critica făcută *Călătoriilor mele*? De alt-fel omul e om peste tot și ori unde mănânce cu gura și ia cu mâinile”....

Viața-i și de acum înainte trece prin acelaș decor bogat de brocard și de aur, între birbelouri de China, lângă spada de Toledo și hangerul turcesc, cu mobilă rară de lemn vechi sculptat și aurit ce se putea căpăta atunci mai pe nimic.

În acest colț fantastic s'au plămădit noile figuri ale nuvelor sale: Moarta înamorată, această „damă cu camelii” cu aere de patriciană romană, învâșmântată ca o castelună; Musidora, suavă și eterată ca un vis isvorât din fumul hasișului ce plutia în odăile lui dela hotelul Pimodan, ori ca sultana din Singapor, mică cât o statuetă de bronz, aceste două minuni vii din Fortunio; aci s'a înălțat slăvita Cleopatra, înrăită de plictisala mare a vieții ei de suverană și de cerul veșnic albastru ce apăsa deasupra Nilului.

Dar Théophile Gautier nu întârzie mult în această atmosferă de vis sterp și lucru puțin și se întoarce la vieța pașnică de familie. Pe genunchi, cu fetița lui Judhita începe să scrie Romanul Mumiei.

Din atâția fruntași ai romantismului el

Inchinarea noastră

De Dr. Cassiu Maniu

Vecinicile adevăruri ale firei strălucesc deasupra tuturor vicisitudinilor ce vreau să abată omenimea din calea disciplinei minții și a sufletului. Idololatria este semnatura secolului. Poporul român singur, prin felul demn al închinării sale s'a mântuit între neamurile barbare, a căror închinare nu se știa ridica dela pământ. Foc și apă la ideile celui mai mare adevăr al existenței puterii spirituale abat cărmuitoare. Vrednic urmaș al Romei lui Marc Aureliu, poporul român în sărbătorile sale aduce toată bogăția sentimentelor sale, toată adâncimea seriozității sale, prinos revelațiilor acelui spirit atotziditor.

Acest popor aruncat în calea potopului cuceritorilor barbari arată în zilele sărbătorești adevăratul său caracter de neclintită și adânc simțită pietate și recunoștință înaintea atotputernicului Dumnezeu, singurul său refugiu în mijlocul valurilor de cruzime și devastare ce i-au oțelit idealismul, voința și forțele.

În lexiconul nici unui alt neam nu veți afla o așa puternică numire, ca cea românească: Sărbătoare! Alte neamuri cu norocul unei vieți mai puțin amenințate s'au abătut dela seriozitatea sfântă a zilelor închinare credinței și în urmărire le-au numit cu cuvinte de-o accepțiune banală.

Nu așa la neamul românesc credincios firei sale adânc simțitoare și gingașe. Nu v'ați dat seamă ce mult spun aceste cuvinte în limba românească: mare, sfântă, dulce, strălucită sărbătoare! Tot lucruri deosebite, ce ne înalță treptat la înțelegerea felului nostru de a ne închina și de a arăta adevăratul preț al unui eveniment, al unui spirit, al unei fapte plăcute lui Dumnezeu și oamenilor buni și drepti.

Tot ce posedă azi neamul românesc, se poate mulțumi acestei sublime simțiri pentru adevăratele obiecte ale unui cult dumnezeiesc, ale unei credințe altoite indestructibil în viața aceasta nobilă și glorioasă. Așa s'a putut singur păstra noblețea de gândire ce caracterizează pe poporul românesc.

Toată bucuria acestui nobil popor s'a cristalizat în jurul imaginilor consacrate de experiența furtunelor vieții sale de două mii de ani. În această experiență crâncenă, dar creatoare de vitejie și de dragoste curată, zilele sale senine au fost singurele momente ce ne adună pe toți în numele Atotputernicului ziditor și îngrijitor al mântuirii omului și al națiunilor. Prin aceste sărbători de înălțare către cele dumnezeiești a devenit poporul românesc un neam de oameni cu simț de onoare și de pudoare, o colectivitate de indivizi sufletește puternic încheși într-o unitate spirituală netăgăduită și azi respectată.

Din aceste virtuți au odrăzlit purtările frumoase în viața privată ce întemeiază cu vremea o morală privată și publică severă și binefăcătoare în tot organismul națiunii.

În zilele aceste sfinte să ne aducem aminte de virtutea aceasta impunătoare a neamului românesc, cu ajutorul căreia vom ajunge odată ziua cu dor așteptată, când vom sărbători prăbușirea idolilor falși de azi și vom putea aduce prinosul închinării noastre sincere pe altarul încungiurat de strălucirea cerească a sărbătorilor națiunii creștinești și **românești!**

EXTERNE

Drapelul vechilor legionari din Alsacia Lorena. Anul trecut, Societatea vechilor soldați ai legiunii străinilor, câștigase un drapel frumos ornamentat cu motive albastre, albe și roșii — culorile drapelului francez. Cu toate la început poliția aprobase desemnul, mai târziu a interzis scoaterea lui în public. Aceasta afacere a venit în fața parlamentului din Alsacia și Lorena și un deputat socialist a adus drapelul în ședință ridicându-se împotriva măsurilor luate de poliție față de societate, care e supusă la o supraveghere din cele mai restrânse. D. Hausel subsecretar de stat a voit să justifice interzicerea. Dar nu a reușit de cât să provoace protestări și ris pe toate băncile, când el a dat ca pretext, ca drapelul fluturând ofră culorile franceze.

D. Drumm, deputat de Mulhouse a răspuns declarând că asemenea șicanări nu au alt rezultat

singur stă în picioare și gloria îl învăluie ca altă dată pe Victor Hugo. Scriitor genial și fecund, scrisul nu-l obosește, fraza vine plină, măsurată, rotundă, cade dela sine, fără efort, ca un fruct copt. Nu se muncеște dibuind ca Flaubert nici nu scormonește ca Goncourt. Cu toate acestea, cu firea-i plecată spre visare, avea grouză de ser:

„Scrisul mă plietisește. Iacă, scriu liniștit ca un diac; n'o iau repede, dar merg binișor pentru că nu căt mai binele. Un articol, o pagină, vine dintr'o dată, se plămădește ca un făt; ori e; ori nu e. Niciodată nu euget la ce-o să iasă. Iau condeiul și scriu; sunt scriitor și trebuie să-mi știu meșteșugul. Sunt în fața hârticii ca un clown pe trambulină; ș'apoi am în cap o sintaxă foarte bine rânduită. Asvârl frazele în aer, sunt sigur că vor cădea pe picioare ca pisicile. Nimic mai lesne, doar sintaxa s'o ști!”.

Poet sau romancier, critic literar sau de artă, grăbit turnător de articole scrise în fuga condeiului și împrăștiate pe unde se nimeria, pune aceeași desăvârșire în forma-i ne greșită.

În critica de artă are siguranța gustului, care l-a făcut să știe scoate la lumină pe pictorii adevărați: i-a ghicit și apărut împotriva prost-gustului necunoscătorilor. Studiul asupra progresului poeziei franceze dela 1830 încoace,

e un monument de judecată dreaptă, ce nu îngăduie o schimbare de adjectiv măcar, un prinos adus frumosului ce dăinuiește în ciuda veacurilor și rămâne veșnic tânăr.

I-a lipsit consacarea academiei, acestui „făuritor” al literelor franceze și el n'a avut decât o slăbiciune, că n'a știut-o disprețui.

Iată în ce cuvinte încheie Léo Languier, entuziastul său biograf, volumul comemorativ apărut cu prilejul centenarului marelui Théo:

„O sută de ani au trecut din ziua când s'a născut într'o uliță veche din străvechul Tarbos și ne întoarcem spre el ca spre cel mai de seamă maestru al romantismului. Opera lui tăiată dintr'o stâncă de marmoră curată, n'a suferit urma zilelor seurse; au lunecat ani asupra-i, șlefuit-o c'o neschimbătoare patină”.

A murit într'o căscioară cu grădiniță dela Neuilly, în anul 1872. Acolo s'a sfârșit mărețul sultan al „epitetului” cum i-se zicea și s'a închinat paradiselor închipuit al lui Fortunio, cu grădinile persane, comori de Golconda, zece grave și zâmbitoare, — toată împărăteasca strălucire a poeziei lui de aur și de granit.

decât de a contribui la creșterea nemulțumirii în populația din Alsacia-Lorena.

Negocierile franco-spaniole cu privire la Maroc. Din Madrid se anunță că la cedarea teritoriului Cabo de Agna, dela gura râului Muluga, cedază Spaniei zona sudică a litoralului înspre sud dela riul Draa, dar în partea nordică teritoriul la riul Uerga îl reclamă, ca și mai înainte pentru sine.

Raportul din Madrid al ziarului „Journal des Débats” spania, că ministrul de externe al Spaniei, Prieto într'o convorbire ce a avut-o cu prim-ministrul Canalejas, și-a exprimat părerea, că cel puțin în principiu se va putea ajunge la o înțelegere până la finea lunii aprilie, dacă propunerile astfel modificate ale Franței se vor afla ca bază pentru contract.

Negocierile asupra vamei și asupra afacerilor financiare se vor continua numai după sărbătorile s. Paști, deoarece anumite chestii de vamă sunt dependente de chestia despăgubirii teritoriale și pe lângă aceasta administrația vamei în Tanger se va putea regula numai după ce se va stabili regimul polițenesc al acestui oraș.

Noul cabinet în republica China. Noul cabinet în China este ales: prim-ministru și pentru circulație: Tangschao-yi; externe: ambasadorul de până acum la Petersburg, Luchenghsiang; interne: Chaopingchuan; finanțe: Hsiunghsi; război: fostul vicerege în Hukuang, Inanchijni; marină: Linkuanghsiang; instrucție: Tsainpuanpei; justiție: Wangtschunghui; agricultură: Sungtsiajen; comerț: Chenchimei.

Situația în Mexico. Ambasadorul mexican din Viena a primit dela guvernul său următoarea telegramă oficială:

„În întreagă republica este aproape deplină liniște. Bandiții lui Zapota au fost pedepsiți foarte aspru.

Lupta din urmă, dela Chihuahua contra rebelilor a rămas nedecisă. Guvernul va începe în scurt timp noi operațiuni în Chihuahua. Guvernul are o poziție foarte tare, deoarece este sprijinit de opinia publică.

O spartură în partidul centralului din Germania. Din Berlin se anunță, că deputatul din centru, Reichren a trimis alegătorilor săi o circulară prin care le face cunoscut, că-și depune mandatele sale de deputat al Reichstagului și Landtagului.

Faptul acesta formează acum obiectul principal al discuției în cercurile politice, deoarece, prin aceasta, este manifestată spărtura în partidul centralului.

Reichren era de părere, că centrul trebuie să-și păstreze în orice împrejurări caracterul său strict catolic bisericesc, pe când direcțiunea partidului din orașul Colonia, e împotriva de părere că, caracterul politic al centrului trebuie să capete supremația asupra celui religios. Prin aceasta centrul va căpăta un caracter mai mult național, pe când direcțiunea religioasă până acum, îi dădea un caracter mai mult catolic internațional.

Să para, că direcțiunea din Colonia a dobândit acum supremația și retragerea lui Reichren arată, că el s'a simțit învins.

Italia și tripla alianță. După deputatul republican din Neapole Colajanni, care s'a declarat în camera italiana pe față, că este un aderent al triplei alianțe acum un alt deputat italian, di Palma, care până acum era unul dintre cei mai înfocați aderenți ai ententei cu Franța își dă expresiune simțimentelor sale în „Rivista Nautica” în același sens.

„Italia” — scrie di Palma — a avut ocaziune în lupta din urmă ale războiului, ca să-și cunoscă îndestul alianță și prietenii și astăzi știe ce cale trebuie să urmeze. La tot cazul pentru Italia de aici înainte „mot d'ordre” va fi singur numai: tripla alianță și credința absolută față de aliații”.

Protectoratul Franței asupra Marocului. Sultanul Marocului, Mulay Hatid a subscris duminică contractul, prin care se recunoaște protectoratul Franței. 101 de tunari a anunțat acest eveniment important pentru Franța. Prin aceasta s'a sfârșit și formal chestia atât de însemnată, care

timp de îndelungați ani a preocupat întreaga politică națională franceză și care a dat anză la atâtea momente critice în dezvoltarea ei. La 4 noiembrie 1911 a fost scris acordul german-francez cu privire la Maroc: corpurile legislative l-au ratificat după o discuție intensivă, senatul francez a încredințat anume o comisie pentru controlarea acestei convențiuni, și în cazul acesta s'a arătat, că direcția modernă în politica națională, ca contrastele să fie planate prin negocieri, purparleuri și conferințe, este unica adevărată și prietore păcii.

Franta și-a ajuns ținta, care i-a dat-o tradiția și politica și toate celelalte state consimtesc cu noua situație.

Loialitatea ungurească

Monarhul era în adevăr să abdice
Insinuații la adresa moștenitorului

Sortile reformelor militare

— Situația politică —

Arad, 2 aprilie.

După cum aflăm din ziarele ungurești, ieri pe culoarele camerei, agenții de toate nuanțele ai guvernului colportau următoarele informații „autentice” în legătură cu audiența de vineri a contelui Khuen-Héderváry:

— *Regele* — se adresau ei celor mai sceptici în judecarea cunoștinței scene emoționante dintre primul ministru și monarh — *e cu adevărat terorizat de moștenitorul de tron*, care, nu odată l-a amenințat cu declarația că: nu poate să tolereze subminarea organismului armatei prin „rezoluții” suchiate. Regele *l-a implorat* pe contele Khuen, să-l scape din grozava situație în care a ajuns *din pricina moștenitorului*. „Mi-am dat cuvântul de domnitor — i-a zis monarhul contelui Khuen — că nu voi ceda. Iar, dacă acum aş putea să încuviințez pretențiile ungurești, iubite conte, în decurs de o săptămână ași fi dus la Praga și ar trebui să-mi cedez locul unni factor, care ar apăra cu alte mijloace drepturile suverane ale domnitorului.

Și în vreme ce legende de felul acesteia circulau cu duimul pe culoare, și chiar cu autorizația șefului de cabinet, în incinta camerei acelaș șef, dimpreună cu conții Andrassy și Apponyi, agitau strunele celui mai afectuos trialism unguresc, în mijlocul unei gălăgioase reprezentării de foc bengalic improvizată de tabăra mamelucă.

Coarda cea mai vibrantă a fost, firește și de data aceasta în sarcina primadonei parlamentare, a contelui Apponyi, care a ținut să protesteze până și împotriva „svonurilor” cari vor să înfățișeze pe arhiducele Francisc Ferdinand în lumină nefavorabilă slăvitei constituții — „maghiare”.

Suntem în adevăr emoționați în fața acestei dovezi de sinceră solicitudine.

De altfel discuția asupra prezintării guvernului în cameră nu s'a terminat în ședința de ieri, rămânând să se continue azi. Accesul de loialism nu s'a putut răsufli deci ieri și probabil ședința de azi să ne convingă și mai mult în ce privește sincer-

ritatea acestui nobil sentiment dinastic al compatrioților noștri.

Dar și din discuțiile de ieri un lucru reiese cu siguranță: cercurile politice ungurești consideră unanim chestiunea interpretării articolului de lege 18 din 1888 o „chestiune deschisă”, a cărei soluție se amână pentru momente politice mai oportune.

De acum trebuie să se reia firul discuției asupra reformelor militare și valorile crizei se retrag în vechea lor alvie nesigură.

La rândul nostru regretăm stăruințele depuse de coroană pentru adoptarea actualelor reforme, atât de primejdioase pentru armonia internă a monarhiei și în special pentru viitorul țării noastre.

O soluție adecvată superioarelor interese ale dinastiei și monarhiei, se poate da numai prin o lege provizorie, în speranța unor nu mult îndepărtate vremi de reculegere generală...

Părerile cercurilor din Viena.

La Viena — scrie corespondentul nostru — opinia publică e revoltată contra politicii maghiare care a cauzat atâtea durere monarhului și care l-a împins acum chiar la gândul demisionării. Toate popoarele Austro-Ungariei vor juca la fel, chiar între maghiari vor fi bărbați înțelepți care condamnă pornirea stupidă a oligarhilor care în frica lor că ar trebui să cedeze și altora din puterea ce dețin din evul mediu, fac întreg neamul de ocara lumii civilizate.

Pățania contelui Khuen-Héderváry mi-aduce aminte următoarea poveste:

A fost un împărat, și acel împărat avea un servitor. Și într-o dimineață când servitorul curățea în curte vestmintele de aur ale împăratului, un om străin s'a apropiat de el și i-a dat pe seama stăpânului său o hârtie pe care sta scris: „Pot, nu pot, nu pot, pot”.

Servitorul intră în palat cu această scrisoare misterioasă, al cărei rost îi rămase neînțeles. Împăratul n'a știut nici dânsul ce vor să zică cele patru cuvinte, și trimise pe servitor să cheme pe străinul necunoscut. Servitorul veni speriat înapoi și zise: Am înțeles, înălțate împărate; din curte a dispărut hainele de aur; omul *a putut*.

Aceasta e povestea împăratului Francisc Iosif cu ministrii săi maghiari. Deosebirea e, că contelui Khuen-Héderváry nu i-a succes să dea fuga cu vestmintele împărătești.

Scena de Vineri.

În legatură cu știrile despre cunoscuta scenă sentimentală dintre monarh și contele Khuen-Héderváry, ziarul vienez „Montagsrevue”, care are și un oarecare caracter oficial, scrie:

În adevăr, în timpul din urmă, *s'a vorbit serios despre abdicarea monarhului Francisc Iosif I.* Contele Berchtold a fost de patru ori în audiență la monarh și *s'au și făcut toate pregătirile în vederea abdicării*; mai lipsea numai ca moștenitorul de tron arhiducele Francisc Ferdinand să fie chemat telefonic la Viena și ca în ziua următoare solemnul act să fie pus în execuțiune. Aceasta a fost cauza pentru care contele Khuen-Héderváry a chemat telegrafic la Viena pe membrii cabinetului ungar. Era de necesitate supremă, ca rezoluțiunea să fie abandonată. *Monarhul Va autorizat pe contele Khuen să enarce toate, câte s'au petrecut în cursul audienței.* După terminarea cunoscutului autograf monarhul și-a recăstigat seninătatea și a lăudat arta de bărbat de stat a contelui Khuen-Héderváry.

Corespondența ungurească *Magyar Kurir* în desminte nici ea cele petrecute în audiență, însă se observe, că *manifestul regal s'a redactat și publicat cu știrea prealabilă a arhiducelui Francisc Ferdinand.*

Ședința Camerii

Budapesta, 2 martie

(Dela corespondentul nostru). În ședința de azi s'a continuat discuția asupra prezintării guvernului, luând parte numai deputați din opoziție. S'a repetat aceiași goana de doleanțe patriotice și numai Polonyi Géza a reușit să deștepte oarecare interes cu paradoxele lui obișnuite.

Tot azi va avea loc și o ședință a camerei magnaților, unde se vor citi autografele de nouă numire, dimpreună cu cunoscutul manifest regal.

*

Banul Cuvaj comisar guvernamental. Anunțat că banul Cuvaj, încă la începutul săptămânii acesteia, va fi silit ca în înțelegere cu ministrul-președinte să publice termenul pentru alegerile noi, căci conform constituției croate, termenul legal pentru aceste alegeri expiră acum micuri în 3 aprilie st. n.

Știri sosite acum din Viena și Budapesta anunță, că constituția Croației va fi suspendată, banul Cuvaj în audiența avută ieri la Majestățile Sa a fost numit comisar guvernamental pentru Croația și Slavonia, iar în locul alegerilor ce s'a fi să se țină în 3 l. c., va apare manifestul de numire a lui Cuvaj de comisar guvernamental.

Dispozițiunea aceasta a fost luată în vedere faptului, că prin mijloacele constituționale nu succes a înlătura neînțelegerile dintre partidele croate și fiindcă ne e speranță nici pe viitor parlamentul croat să poată munci în alvie normală.

Constituția Croației a mai fost suspendată odată, și anume în 1883 când cu numirea contelui Khuen-Héderváry actualul ministru-președinte de ban al Croației.

Impăcarea românilor din Ardeal

Neînțelegerile sunt fatale, ele slăbesc și demoralizează forțele luptătoare ale unei națiuni. Neînțelegerile din Ardeal au avut darul să paralizese acțiunea de progres a politicii românești biruitoare.

Astăzi certurile au conținut. Pactul de la martie a. c., a înmormântat pentru totdeauna vrajba nefolositoare și a găsit o formulă înțeleasă care să poată mulțumi susceptibilitățile tuturor conducătorilor politici.

Prin jertfa dureroasă a dispariției „Tribunului” partidul național român din Ungaria și-a câștigat cea mai deplină omogenitate și și-a asigurat conducerea exclusivă și netulburătoare a nevoilor românești.

Unitatea de partid încheată astăzi atât de frumos în Ardeal, nivelarea și clarificarea deplină a directivei politice, nu s'a putut de sigur înfăptui fără oarecari abdicări, fără inevitabile capitulații dar mai ales fără o superioară și patriotică jertă de renunțare. Felicităm din toată inima caracterul cari au știut să prețuiască mai mult liniștea și recirarea unui popor întreg, ambițiunei s'au orgoliului personal nejustificat.

Mai mult decât în România liberă, Ardealul trebuie să-și aibă politica sa de unitate desăvârșită. Acolo, disensiunile sau neînțelegerile personale atunci când ele depășesc cadrul discuțiilor obiective de susținere a unor principii — imprimă literice generale un caracter de ostentație, ori-cum de slăbire și demoralizare.

SZUPPI LAJOS,

MĂNUȘER ȘI FABRICANT DE BANDAJE

ARAD, STRADA ANDRÁSSY Nr. 20.

Recomandă mânuși, fabricate în atelierul propriu, de glace, svediene, de piele de antilopă și cerb. Mare asortiment de bandaje precum și specialități de gumă franceză. Comandele din provincă se efeptuiesc prompt.

Bloc puternic și unitar, înțelegere deplină și entuziasm în luptă, afirmare fățișă neoportunității și mai ales neechivocitate — iată ce cerem fraților Ardeleni în lupta lor contra asupririi maghiare.

*

Și iată pentru ce, mai ales acum cerem aceasta fraților Ardeleni.

După cum se știe, guvernul Kluen-Héderváry părăsește puterea nefiind în stare să aducă la îndeplinire proiectul de reformă militară. Opoziția Justhistă, la care vine să se adauge independenții în afară de partid și deputații grupului micilor agrarieni, prin obstrucția tehnică exercitată permanent de atâta vreme, caută să zădărnicească votarea proiectului de reformă militară și tind să pue pe tapet discuția reformei votului universal.

O luptă aprigă de prioritate se dă astăzi între aderenții și dușmanii votului universal — dușmani puternici, cualizați de minune, în frunte cu Kluen-Héderváry, baronul Lud. Láng, Ștefan Tisza, contele Iul. Andrásy, col. Széll, contele A. Zichy, faimosul Apponyi. Ba încă, prin momeli și promisiuni electorale, gruparea kossuthistă părăsind pe Justh și obstrucția, s'a alipit de partidul național al muncii, declarându-se și ea dușmana votului universal. Și cu toate acestea reforma votului obștec trebuie să învingă.

Ce însemnează pentru politica viitoare a Românilor Ardeleni un regim democratic cu introducerea sufragiului universal, e lesne de înțeles. Dacă ar fi să spunem numai că Naționalitățile nu vor mai putea fi asuprite, că ele își vor avea reprezentanții lor potrivit numărului în parlamentul dela Pesta și că-și vor putea da glas liber revindcărilor lor naționale, am înțelege de sigur criza actuală a cabinetului Kluen, lupta desperată ce se duce pe tema reforme militare, care singură ar putea înlătura, pentru un moment macar, îndeplinirea urâtului vis al oligarhiei maghiare șovine.

E atât de dreaptă această perspectiva și de neliniștitoare pentru unguri introducerea votului obștec, încât, „Budapesti Napló” „democraticul” organ maghiar, gândește c'ar fi cu puțință totuși un regim democratic cu realizarea sufragiului universal, în care națiunea maghiară să fie precumpănitoare! „Noi voim ca reforma electorală să se facă în așa fel ca să fie izvor de întărire a națiunii”. Înțelegeți: vrem egalitate, dar în același timp și prioritate!

Desigur, partidul național român unitar acum, va ști să sprijine lupta pentru introducerea reformei electorale și va ajuta partidul justhist și grupările micilor agrarieni și ale deputaților independenți în frunte cu Egry, pentru promovarea acestor mari reforme de înviere a naționalităților.

Dar nu numai atât. Maghiarii dau asalt liniștii noastre religioase. După eliminarea celor 16 clerici români dela Oradea-mare, astăzi ei vor să înființeze acolo o episcopie greco-catolică maghiară. Acest nou atac îndrăzneț al șovinilor maghiari trebuie să găsească un zid puternic de apărare în omogenitatea forțelor și revendicărilor noastre politice.

Pacea încheiată acum de curând ne dă garanția deplină a unității perfecte și a neînfrângerii din partea asupritorilor.

În sfârșit, politica trialistă, atât de spaimântătoare pentru maghiarii lacomi de întâietate și căre politică începe a câștiga teren în monarhie — trebuie iarăși să găsească pe români, gata la orice eventualitate.

*

Iată atâtea împrejurări mari în politica austro-ungară, cari dela români cea mai perfectă străngere de rânduri, cea mai neclintită înțelegere.

Această înțelegere am avut fericirea s'o vedem înfăptuită acum de curând. Ea se datorește patriotismului și prudenței conducătorilor politici

ardeleni, d-nii Teodor Mihali, Iuliu Maniu, Nicolae Onca, Vaida Voevod, Octavian Goga, Aurel Vlad, Aurel C. Popovici etc. precum și stăruințelor personale, de interesate ale conațeanului nostru, dl profesor Const. Stere.

Astăzi peste munți e liniște. O dorim să se schimbe în luptă: în luptă pentru câștigarea sufragiului universal; în luptă pentru promovarea tuturor revendicărilor noastre naționale.

„Unirea” din Iași.

Spiridon Carpus

fost Redactor la „Tribuna”.

D. V. Stroescu și mișcarea cooperativă la noi.

Citim în „Luceafărul”:

„— În ultima ședință a comitetului central al „Asociațiunii”, după cum am spus și în numărul trecut, d. V. C. Osvadă a citit un foarte important raport despre mișcarea cooperativă în Ungaria, România și Bucovina, pe urmă a făcut câteva propuneri norocoase pentru intruparea ideii cooperative la noi.

Comitetul central al „Asociațiunii”. dându-și seamă de importanța problemei cooperative pentru renașterea vieții noastre naționale, a numit o comisie alcătuită din următorii: I. F. Negruțiu, V. C. Osvadă, I. I. Lăpădatu, Victor Tordășianu, C. Popp, Oct. C. Tăslăuanu, Adrian Ofoiu, Iuliu Enescu, Fabian Toma, Romul Simu. Aceasta comisie se întrunește în duminica Floriilor la Blaj pentru a stabili principiile și programul de muncă al mișcării cooperative, ce se va inaugura cât de curând și la noi. În aceeași ședință a comitetului central s'a cerit o scrisoare a d-lui V. Stroescu, în care stăruie din nou pentru înființarea băncilor sătești, declarând că e gata a mai jertfi 100 mii cor. pentru acest scop”.

Marele binefăcător al neamului nostru și-a câștigat de mult recunoștința noastră a românilor de dincoace de Carpați. Ori-câte cuvinte am spune astăzi pentru darurile împăratești cu care vine în ajutorul culturii și a vieții noastre economice, nu vor putea exprima așa cum le simțim toate simțemântele de venerație pentru acest mare boer, nu numai prin sânge ci și prin suflet, al neamului.

Dacă este să-i aducem o mulțumire altă decât cea pe care d. V. Stroescu o găsește în însa-și fapta sa nobilă, aceasta credem că nu prin cuvinte ci prin modul cum vom ști să punem în aplicare sfaturile și ajutorul său și prin rezultatele ce se vor trage din ele, o vom aduce. Sperăm că cei indicați își vor da toate silințele ca să procure o asemenea satisfacție acestui mare român pe care providența ni l-a trimis.

Războiul italo-turc

În timpul din urmă în toată presa italiană se vorbește de încheierea cât mai grabnică a păcii. Presa aceasta, care la începutul războiului vorbea de cucerirea Tripolitaniei ca de o simplă excursiune, azi trebuie să recunoască, că armata italiană până acum nu a reușit nici o învingere mai însemnată, ba ce e mai mult a trebuit să recunoască, că Turcia, care era considerată drept o forță neglijabilă, e capabilă să desvolte o energie uimitoare.

Se știe cu câtă grijă veghează marile puteri ca pacea în Balcani să nu fie tulburată. Italia văzând că pe deșerturile Africii armata disciplinată a ei nu poate lupta cu succesul dorit în contra cetelor desordonate ale turcilor și arabilor caută să atace Turcia în Europa, ca prin aceasta, pe de parte să presioneze asupra Turciei, pe de altă să constrângă puterile, — în interesul păcii din Balcani, — să facă demersuri la poartă pentru smulgerea unei păci mai onorabile.

Pentru pace.

Paris, la 1 aprilie. Corespondenții din Roma a ziarelor de aici anunță, că legarea păcii între Italia și Turcia e chestie numai de vreo câteva zile.

Milano, la 1 aprilie. În Parma socialiștii au ținut ieri o grandioasă demonstrație contra războiului. Tot acolo au ținut și naționaliștii un meeting. Cele două tabere cu toate că erau despărțite prin un puternic cordon de polițiști și soldații totuși sau ciocnit. Sunt mai mulți răniți. În Savona socialiștii încă au ținut în teatral orășenesc un mare meeting în contra războiului. Naționaliștii au intrat cu forța în teatru și sau încăierat cu socialiștii. Sau făcut mai multe arestări.

Paris, 1 aprilie. — Ziarul „Le Temps” află din Roma, că demonstrația flotei italiene a fost amânată până la răspunsul Porței la întrebarea Puterilor.

După cât se pare acest răspuns va fi mult mai împăciuitoare decât se spera.

Debarcarea trupelor italiene la Derna.

Roma, 1 aprilie. — Agenția Sefani află din Derna, că debarcarea trupelor continuă.

Nici un incident nou nu s'a mai întâmplat la Derna, Bengazi, Homs sau Tripolis.

Cum sunt tratați prizonierii italieni.

Roma, 1 aprilie. — „Corriere d'Italia” află din Tunis, că publiciștii englezi povestesc, că prizonierii italieni sunt foarte bine tratați de către turci.

Cât costă războiul.

Roma, 1 Aprilie. — „Giornale d'Italia” socoțește într'un articol cât costă războiul pe Turcia.

Italia cheltuiește cu războiul 200.000 lire zilnic, Turcia însă cu mult mai mult, pentru că trebuie să întrețină mari înarmări și să aibă trupe pregătite pentru pericolul unui conflict cu Rusia și din cauza revoltei din Yemen.

Până la sfârșitul lui februarie cheltuielile războiului se urcă pentru Turcia la suma de 22 milioane.

In grădina de iarnă a „Hotelului Central” condusă în spirit modern găsește Onor. Public beuturi și bucatăria care indestulește cele mai delicioase dretensluni. După teatru cină caldă.

Pentru canoni și bancheturi săli separate. Zilnic taraf de țigani de primul rang. In cafenea după teatru cină exquisit.

Cu deosebită stimă:

AUGUSTIN CSERMÁK
hotelier.

Litere — Arte — Științe

SCRISOARE.

*Odaia ta, o cături de pustie;
Imi pare-acum un cimitir uitat,
Un cimitir în care-am îngropat,
Comoara mea de gânduri pe vecie.*

*Din când în când în încăperea-i strâmtă,
Ba într'un templu viu ca să mă'nchin,
Cu într'un templu viu ca să-mi alin,
Durerea-mi vie care mă frământă.*

*În jețul alb, cu margini negrite,
Cu capul îngropat în mâini; m'asez,
Cu capul îngropat în mâini: visez
La alte vremuri mult mai fericite.*

*Parcă mă văd copilul de-altă dată,
Nepăsător, cuminte, liniștit,
Nepăsător, cuminte fericit,
Cu fruntea pururea înseuinată,*

*Clădind de lumii senine și corate,
Cum doar în bazme de le mai găsești,
Cum doar în bazme de le mai întâlnești;
Pustii de patimi, goale de păcate.*

*Ce s'a ales de lumile-mi senine,
Frumoaso, cine mi le-a spulberat?
Frumoaso spun-mi cine mi-a furat
Tot ce-am avut mai sfânt, mai bun în mine?*

Liviu Coman.

„Anca”

(Amintiri)

D-șoarei Beti.

Isprăvisem o clasă gimnazială, trecuse și vacanța și mă întorceam iarăși la școală, cu inima strânsă de o neliniște figurică, îmi era frică de ceva necunoscut de viitor!

Era o dimineață frumoasă de septembrie. Trăsura trecea vijeliosă pe drumul alb de țară, ce șerpuia pe sub poala pădurii. Mierlele își dregeau fluierul și ecoul se perdea sub bolțile codrului, iar vrăbiile sgrebulite de răceala dimineții, ciripeau sfioase prin tufele de pe marginea drumului.

Caii mergeau în trop și clinchetul clopoțelilor răsună limpede, plătind domol în lumina vioriei a dimineții.

So făcuse cald, când am sosit! — În curte mă aștepta profesorul, noua mea gazdă un om înalt, cu fața negricioasă acoperită de-o barbă stufoasă, neagră. Zâmbetul lui prietenos, cu care mă primii contrasta cu înfățișarea lui aspră, severă.

Prin cinste, lângă colacul de poartă al fântânii se juca o fetiță frumoasă, cu ochii negri răzătoare și veselă în rochița ei albă. Mai în fundul curții, era o căruța cu un cal alb și unul murg, amândoi mici și spânțeni, se cunoșteau că sunt cai de munte.

De trăsură se răzina un băiat mic de stat, cu cioarecii în ciubote, cu cămașa și ninteau alb ca zăpada. Pălărioara neagră îi era lăsată pe ochi niște ochi mari albaștri, senini învăluiti parcă într-o perdea strălucitoare de lacrimi.

Mă uitam cu drag la el și-mi ziceam în gând, că o să fim prieteni buni. Tristețea mi-se luase de pe inimă. Lumina veselă a dimineții aceleia frumoasă de teamă fetița care-mi suridea fermecător îmi strecuraseră în suflet o răsă de bucurie!

M'am apropiat de băiatul, care părea cufundat în gânduri și privea cu ochii pierduți în zare.

Când am ajuns lângă el a tresărit și s'a uitat întrebător la mine. Avea ceva plăcut în toată ființa lui, ceva ce mă atrăgea spre el ca spre necunoscut!

Lam întrebat prietenește, cum îl cheamă? „Solomon”. — Și cum, încă? — Zisei eu „Anca” răspunse el și-mi zîmbi.

Stăturăm așa tăcuți uitându-ne câteva timp, unul la altul. Apoi îl întrebai iarăși: „De unde ești?” — Dela Șohar de lângă Abrud — murmură el, uitându-se în altă parte.

— Atunci ești „Moț” — observai eu. — Da! — răspunse el, — uitându-se mândru în ochii mei.

Și'n privirea aceea sinceră deschisă avea ceva senin nespus de limpede și duios, parcă în ochii lui se oglindea toată liniștea curată a codrilor de braț, tot seninul cerului și toată jalea din doina moșilor pribegi.

Aveam o stimă și o dragoste mare pentru toți moșii — pe cari îi vedeam trecând, cu ciubere și cântând pe lângă carele încărcate cântece triste, doine duioase, cari povesteau de o lume cu munți de aur, de bogății, de codri mari de braț.

Ioana lui Iancu, craiul munților, îmi apărea înainte strălucitoare de gloria mărețată, a timpurilor de sbucium de lapte pentru desrobirea unui neam subjugat. Îl vedeam cum stă neclintit în cetățoia munților și parcă auziam șgomot surd de luptă și glas furtunos de tuhnic, vestind izbânda!

* * *

Peste câteva zile, ne-am făcut prietenii cei mai buni la școală, la jocuri eram nedespărțiți.

Și când se întâmplă, că ne cânta cineva ceartă atunci, ochii lui Anca, străluciau, ca doi fulgeri de mânie și pumnii lui sdraveni repede împrăștiu o ceartă întregă.

Era mic de stat, voinic și bine făcut, fața albă, rumenă, părul castaniu, ochii mari albaștri, era un adevărat „Moț” — în miniatură.

Vesel, glumăț, temperament expansiv, știa o mulțime de povești, păcăleli și anecdote, pline de spirit, pe cari le știa preda cu multă vervă și vioiciune.

În serile lungi de iarnă, când focul ardea vesel refrângând pe pereți, o lumină pălpăitoare, ne așezam lângă soba caldușoasă și atunci Anca începea să povestească întâmplări, din trecut, din vremile de restriște.

Glasul lui avea mlădieți duioase, părea învăluit de păreri de rău. Trecutul ne apărea plin de vrajă și ascultând duși pe gânduri, vedeam crâmpne de lupte, oameni din alte vremuri. Moșii, cu suflete mari de eroi, răsărind încruntați din umbra pădurilor, răzimați de coase fulgerătoare!

În odaie se făcea liniște, nu se auzea decât vântul ce urla sălbatic pe sub stâni, plângea printre crengile negre, desfrunzite, strecurând inimii fiorii pustiului.

Și iarăși, parcă vedeam un șir lung de cară, pornite în drumul pribegiei, și scârțâitul lor se învăleia cu un cântec, nespus de dureros, un suspin ieșit din pieptul unui neam întreg, ce și-a pierdut moșia!

*

— Multă vreme, nu ne-am mai văzut, când ne-am întâlnit iară, el era făcău voinic. Abia-l mai cunoșteam.

Era serios școala își făcuse efectul din micul „Moț” — sburdalnic și vioi crescuse un făcău cu firea potolită gânditor cu fruntea încrățită parcă de-o grijă numai ochii aveau aceeași strălucire senină!

Într-o primăvară Anca, căzu bolnav. — Slăbise mult, fața îi era palidă, ochii străluciau ca de friguri și tusa îl chinuia, sdrobindu-i pieptul. Medicul îi spusese să plece acasă avea lipsă de liniște, de aerul curat l pădurilor de cetini.

„Trebuie să plece!”

Mi-aduc aminte, când ne-am despărțit, ceriul era ceanșiu, ca plumbul ploaia mărunț și-un vânt rece și ascuțit suera pe străzile pustii.

Mi-a dat mâna și-am rămas așa amândoi gândindu-ne la trecut. Apoi el îmi zise cu'n glas stins, ca de copil: „De-acum, eu plec și nu știu când ne vom vedea, poate niciodată!”

Și ochii lui mari albaștri, senini și luminoși altădată erau talbăsi îndurerați.

Simțiam, că mă înduș că mă clatin și privind în altă parte, îmi ștersei o lacrimă, apoi strângându-l de mâna îi zisei tremurând: „Nu te teme o să-ți ireacă, o să fi iar sănătos!”

El clătina trist din cap și rise oprindu-și lacrimile ce-i răsăriseră sub gene: „Dumnezeu știe. Nu cred!”

„Și glasul lui avea, ca și atunci mlădieți duioase era învăluit de păcere de rău!”

— A plecat și'n suflet mi-au rămas întregi cuvintele lui din urmă! Simțiam, că n'o să-l mai văd niciodată și o durere mare îmi ardea inima se făcuse un gol în sufletul meu și acei gol nu l'am putut umplea niciodată.

*

Și acum, când ochii tăi s'au închis și pe mormântul tău crește iarba și flori acum, când tu îți dormi somnul de veci în sătulețul acela ascuns între munții tăi iubiți când clopotul dela bisericuța din sat, va chema de vecernie, când amurgul se va lăsa cernit peste cimitirul tăcut atunci, pe zefiul de seară îți trimit sărutarea mea frățescă!

Și atunci cetinile vor tremura sub vraja unei șoapte pornită pe vântul domol de seară și tu, vei auzi!

Nicu Bralca.

Ion Borcea

— Omul și poetul —

Seriu aceste rânduri cu sufletul încins de jale. Mi-se pare că aş sta lângă mormântul deschis al aceluia, care mi-a fost cel mai drag prieten, și ar trebui să talmăcesc durerea ce-mi tăie glasul.

Ne-am cunoscut și ne-am înfrățit sufletul la zilele fericite.

„...Când visam în academii,

„Ascultând pe vechii dascăli cărpocind la

[haina vremii,

„Ale clipelor cadavre din volume stăpă

[s'aduna

„Și 'n a lucrurilor peteci căutând timp

[lepciuna.

Ion Borcea era un suflet blând, curat și puros, cum n'am mai întâlnit altul. Chipul lui dădea ochii lui mari și luminoși, zâmbetul fin, care părea rar, înfățișarea lui de o nobilă modestă manierele lui distinse îți spuneau dela prima vedere, că haina de lut a tinărului sfios și potolascunde o viață sufletească din cele mai bogate.

Îi plăcea să se peardă în contemplarea și admirarea naturii, de vraja căreia se simțea atras și o potrivă poetul și cugetătorul Ioan Borcea. Îi plăcea să observe viața de departe, retras în cellă visurilor și idealurilor sale, dar se pricepea și de ce oamenii și lucrurile până 'n inima lor. Îi plăcea să se cultive mereu, citind operele scriitorilor mari, ascultând simfoniile clasice, rătăcind prin muzee și expoziții. Dar mai presus de toate era om al datoriei și un caracter de oțel, care îndeplinea și făcă din cariera sa de profesor un adevărat apostolat. Avea o modestă catedră de profesor la școala românească de fete din Sibiu, dar ani de rândul omul a sfințit locul acesta. Pentru școala și cultura românească din Ardeal, stingerea talentei rătoare a lui Ioan Borcea este o pierdere incalculabilă, dacă socotim roadele fără de număr pe care le ar fi dat activitatea lui de aci înainte.

Poet născut, Ion Borcea nu făcea parte din tre grăbiții noii generații și avea un suveran dispreț pentru cei porniți „a la nemurirea cu asal”. În liniște își aduna energiile sufletesti, își îmbogățea cunoștințele, își făurise talentul remarcabilă un cunoscător profund al literaturii noastre și al literaturii germane. Învățase perfect, în vreme din urmă, limba engleză și se hotărise a traduce operele lui Shakespeare din original. În toamna anului trecut a trimis direcției Teatrului Național din București o traducere excelentă a dramei „Cesar” în versuri.

Mai mult, solicitat de prieteni, Ion Borcea publicat în revistele dela noi și din Ardeal poezii originale în talmăciri poetice, cari trădau personalitatea lui originală. Dar nu și-a strâns operele într-un volum. Este datoria de pietate a prietenilor să facă literaturii noastre acest serviciu, dându-i tului prea modest locul de cinste care îi cuvine.

În Borcea este un poet liric, un poet vieții sufletești intime. Candoarea sentimentelor, noblețea ideilor, frăgezimea și frumusețea inspirațiilor, eleganța versurilor lui te farmecă. Fire cu săvârșire armonică, Ion Borcea este și un poet al armoniei sufletesti.

Pentru dânsul, iubirea este idealul de viață divină:

„Pe semne-acesta-i a vieții lege:

„Să fii pe sure drumuri căldor,

„Și universul nu-i decât un sbor

„De mii și mii de suflete pribegi...”

„Se cată, s'ar iubi, s'ar înțelege
„Căi pus în inimile tuturor
„Nepotolitul și eternul dor
„C'ndeamnă sufletele să se lege.

„Când două se 'ntâlnesc pe-acest pământ
„Adaose de mare-a tain'a firei,
„Se face imn smeritul lor cuvânt...

„Și flacăra curată a iubirei
„Ș-o candelă lângă altarul sfânt,
„In templul vesnic al Dumnezeirii.

Adăpat la izvoarele romantismului german, spre care-l îndemnă firea lui însuși, Ioan Borcia ar fi devenit unul din reprezentanții neo-romantismului în literatura noastră.

În stil romantic sunt scrise și baladele istorice ale lui Ion Borcia, cari promiteau literaturii noastre un poet de valoarea și importanța germanului Uhland. Voevozii Țărilor românești, boierii bribegi, eroii revoluțiilor din Ardeal și-ar fi avut cântărețul lor entuziast, care glăsuște din aceste versuri:

Acela-i ce s'a zis că va să vie!
Iar buciumul un strigăt de fanfară
Trezește frați din jalnică robie,
Vesteste ziua judecării 'n foră!

Am reprodus aici numai câteva probe și nu din cele mai strălucite ale poeziilor lui Ion Borcia, risipite prin revistele anilor din urmă. Să nădăjduim că publicarea unui volum al operelor sale va smulge prea crudei morți măcar o parte din suferința neprețuit al celui ce ne-a fost răpit în floarea tinereții sale.

„Flacăra”

Ioan Scurtu.

O bibliotecă informativă despre naționalități.

Ziarele budapestane sunt informate, că la inițiativa guvernului și în redactarea secretarului ministerial dela interne Oreste Szabó, va apare, încă în cursul acestui an o serie de volume cuprinzând studii temeinice asupra tuturor „naționalităților” nemaghiare din patrie. Singuraticile volume, tratând materialul informativ asupra naționalităților, vor fi elaborate de specialiști acreditați în fața opiniei publice ungurești. Iată și seria de nume care va ilustra noua operă: pentru chestiunea românească Dr. Gheorghe Alexici, cunoscutul camelion care se gudură pe toate crăcile de favoare ale guvernului; pentru chestiunea slovacă redactorul Pichany; pentru chestiunea sârbească deputatul Ștefan V. Popovici, tot atât de bine cunoscutul director al Tökölyanului din Budapesta; pentru șvabi dela sud profesorul Czirbusz; pentru Sași deputatul Neugeboren; pentru șvabii de dincolo de Dunăre publicistul Matias Nitsch și în sfârșit, pentru ruteni Oreste Szabó.

Pe noi ar fi să ne intereseze în primul rând tratarea etnologică și sociologică a poporului nostru, vedem însă, că sarcina aceasta i-s'a dat lui Alexici, și împrejurarea aceasta ne sleiește orice interes serios. Ne-aducem aminte, cum acest perșor a știut să se preteze până și la rolul de vajnic apărător al contelui Apponyi și chiar în fața străinătății. Ne mai aducem aminte și de tendințele lașe ce le-a străcurat împotriva literaturii noastre în partea lui de contribuție la tipărirea în ungurește a istoriei literaturii universale și n'am

uitat nici mult-le lui tergiversări cu toate lăpădăturile guvernelor și nici matrapazlăcurile dela alegerile coaliționiste. Dacă mai ținem seamă și de ceea ce ne spun ziarele ungurești, că, adevărat, la alcătuirea noii opere va prezida punctul de vedere național unguresc — ne putem face dinainte o idee despre valoarea științifică ce va putea să reprezinte opera d'lui secretar dela ministerul de interne.

De altfel opera e contemplată în vederea unei viitoare apropieri româno-maghiare și țintește să fie un plocon al moderațiilor noștri.

De sigur ne trebuie să ne vie iarăși avertismentul străvechiu „Timeo Danaos...”

Vești dela sate

Școala și corul vocal din Socodor.

Ni-se scrie:

Comuna noastră Socodor e o comună frunțoasă și cu mulți știutori de carte. Și știm, că progresul unei comune nu poate fi judecat decât sub două raporturi: material și intelectual.

În ce privește condiția primă, Socodorenii nu stau rău, — ba putem spune destul de bine, căci sunt muncitori și dispun de averi frumoase.

Judecați sub raportul intelectual, asemenea nu putem vorbi decât de bine și am vorbi și mai de bine dacă ei ar avea mai multe școli, de oarecă cele 3 de cari dispunem nu sunt capabili să cuprindă pe toți „obligați” în număr de peste 500. Că plusul de obligați, ce trece peste 240, unde-și primește hrana sufletească... e de prisos să mai spun, fiindcă cei ce cunosc împrejurările din Socodor, bine știu.

Dealtfel aceasta e o chestie, ce'n limbajul de azi se numește „nolli me tangere”... și e mai bine să-i dăm pace.

Dar să nu mă abat dela subiect. Dacă pe terenul școlar avem piedeci, învățătorul pentru înaintarea unei comune poate lucra și pe altă cale, anume: prin instruirea de analfabeți, prin înființări de coruri vocale și prin prelegeri populare. Firește, că învățătorii trebuie să aibă în această privință sprijinul tuturor oamenilor de bine. Comuna noastră, se poate spune, de toate acestea a avut parte:

Pond deosebit s'a pus și se pune la noi pe cântări și e foarte bine, căci etern rămâne adevărul spus de un poet german: „Cântarea inobilează”, și bietul român mai ales azi de câtă inobilare are lipsă năpădit cum e din toate lăturile...

În ce privește instruirea în cântări, la noi în comună, cinstite deosebit și-a câștigat învățătorul nostru: Moise Modris, care de câțiva ani nu cruță nici trudă, nici osteneală, instruind tineretul adult în cântări și învățându-l a preamări pe Dumnezeu.

Rezultatul trudei d-sale este, că comuna noastră azi are un cor bărbătesc bine închiegat.

Acest cor premenit cu noi puteri, a cântat și acum la Dumineca Floriilor spre mulțumirea noastră a tuturor.

Dorința ne este, că acest cor să rămână permanent închiegându-se și organizându-se pe baza statutelor ca și alte coruri și debutând cu producții și petreceri populare de cari Socodorul nu a prea avut — parte.

Un abonat.

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

INFORMAȚIUNI

Arad, 2 Aprilie n 1912

Parastas pentru Iosif Sterea Șuluțiu.

Ni-se scrie din Sibiu că duminică în 31 martie c., s'a ținut în biserica unită, un parastas pentru odihna sufletului mult regretatului fost prezident al „Asociațiunii”, Iosif Sterea Șuluțiu, fiind de față prezidentul actual, d. A. Bârseanu, elevule școlii de fete în frunte cu directorul, precum și un numeros public.

Calătoria monarhului. Majestatea Sa va petrece de sărbătorile sf. Paști în sinul familiei arhiducesei Maria Valeria. Joi, în 4 aprilie va pleca cu un tren special în Valsee, reședința familiei urhiducesei.

Pacea noastră și presa maghiară. Cele mai veninoase și mai tridite reflexii asupra păcii încheiate acum câteva săptămâni la Arad le face ziarul „Nagyváradi” din Oradea-mare într'unul din numerele trecute. Se frământă în tot chipul biata ființă ca să disimuleze amarul care o roade; o dă prin hula, prin impertinență, prin insultă — și iar o ia de-a-capo.

Săraca...

Moștenitorul de tron în Viena. Telegramme sosite din Triest anunță, că moștenitorul de tron Francisc Ferdinand a sosit din Brioni, împreună cu familia sa, ieri la ora 1 și jum. la Triest cu yachtul „Lacrema”. Cu acceleratul de 2 ore și jumătate a plecat către Viena. Întreruperea șederei la Brioni a fost cauzată prin criza din Ungaria. Indată după sosire moștenitorul de tron va fi primit în audiență la Majestatea Sa.

Oameni slabi. Primim din comuna Omolița (Banat) o invitație la petrecere al cărei venit e destinat pentru ajutorarea bisericii românești (gr. or.) din acest stat. Invitația, ca și programul petrecerii e în ungurește. În sat nu locuiesc decât români și șvabi, — iar preotul bisericii în folosul căreia se va da petrecerea (în prima zi de Paști) se numește Nicolae Popovici.

Să fi ajuns românii din acest sat la atâta uitare de sine?...

Aviatorul Vlaicu în Cernăuți. Ni se comunică din capitala Bucovinei că aviatorul nostru d. Aurel Vlaicu a sosit sâmbătă în Cernăuți spre a face mai multe șboruri.

Frații bucovineni au ținut să facă a primire din cele mai frumoase aviatorului nostru.

Alegerile sinodale. Membrii sinodali în cursul Chișineu, au fost aleși dnii Mihail Veliciu și Dr. Cornel Ardelean.

Erata. În foiletonul de joi al d-lui G. Bogdan-Duică se va ceti, pe pag 2, coloana 1: filosof al suferinței; Vagmistru (nu magistru); coloana 3: plânși (nu roși) și este precedat de o fabulă.

Marele Meeting din București pentru cazul dela Orade. În chestia meetingului pentru sărbătorea celor 16 dela Oradea-Mare mai primim următoarele:

„Programul meetingului organizat de comitetul de subț prezidenția d. Butulescu este următorul:

Duminică 25 martie, prima zi de Paști, recepția delegațiunilor din provincie și a reprezentanților marilor jurnale din străinătate; seara banchet în onoarea acestora din urmă.

A doua zi 26 martie, va avea loc ceremonie celebrării junilor tineri; dîmineața la 10 ore și jumătate un „Te Deum” va fi cântat la biserica

EUGEN JUNCAN

văpșește, curăță chemic și spală haine cu aburi. — Prețuri ieftine! Lucrări excelente!

ARAD, JÓZSEF FÓHERCEG-ÚT Nr. 9.

sf. George, în prezența diferitelor societăți, care vor asista cu drapelul. După masă mare meeting naționalist în sala Eforiei și seara festival în amfiteatrul Ateneului.

O reducere de 50% va fi acordată pe Căile Ferate Române tuturor delegaților din provincie.

Biu Viena. Sâmbătă în 30 martie s'a jucat la Opera imperială balletul francez „Nipes” a 22 oră, a cărei compositor e talentatul român dr. Grigorie Pantassi.

Opera de regulă a fost plină de elita vieneză, iar dela curtea imperială a luat parte arhiducele Rainer cu mai multe dame, al căror nume nu l-am aflat. Nu ne indoim, că succesele avute atât la Viena cât și la București îl vor îndemna pe d-nul Pantassi la noua creațiune frumoasă.

„**Consinzeana**”. Suntem rugați să publicăm următoarele:

Numărul de Paști al „*Consinzei*”, revistă literară, ilustrată, săptămânală, ce apare la Orăștie, se trimite ca număr de probă — gratuit — tuturor cari o cer.

Escursionistii din Brașov în Italia. D. Dr. Iosif Blaga, profesor de istorie la gimnaziul român din Brașov își conduce elevii pentru nu știu a câte-oară în Italia.

Cine se mai îndoiește de însemnătatea unei excursii pentru îmbogățirea sufletului, pentru cultura școlarilor, și nu numai a școlarilor, ci chiar și a oamenilor maturi. Și cu atât mai însemnat rol are o excursie în Italia, unde arta cu trecutul, cu mândre bogății pitorești și cu cel frumos cer se întâlnesc la fiecare pas.

Dr. Iosif Blaga a mai strâns în jurul său 28 elevi și a pornit sâmbătă cu ei la drum, să-i poarte printre sfintele reliquii ale Romei apuse, prin bisericile și galeriile Italiei.

După știrile ce le primim dela unul dintre excursioniști „*caravana*” d-lui Blaga a poposit duminică în Budapesta, unde sub conducerea câtorva membrii dela „*Petru Maior*” au vizitat parlamentul și palatul regal.

Luni dimineața au sosit la Fiume toți sănătoși și veseli — după cum ni se scrie.

Premiera „Cobzarului” la opera cea mare din Paris. Se anunță din Paris: sâmbătă seara a avut loc la Opera cea mare premiera „Cobzarului de doamnele Elena Văcărescu și Ferrari. Ziarele spun că sunt un succes strălucit acestei premieră.

„Cobzarul” a obținut deja în 1909 un mare succes la Monte-Carlo. Acum opera a mai fost dezvoltată de autoarele ei.

E interesant de notat că până acum nu au pătruns la Opera cea mare decât două piese scrise de femei.

În cursul anului viitor „Cobzarul” va fi dat în America cu Caruso.

Convocare. Pe baza § 14 al statutului membrilor „*Reuniunii femeilor române din Arad și provincie*” sunt invitați, să binevoiască a lua parte la **adunarea generală extraordinară**, care se va ține joi în 11 aprilie n. 1912, ora 5 d. a. în localitatea Asociațiunii arădane (în curtea bisericii). — Obiectele:

1. Aprobarea socoților și absolvirea comitetului vechiu.
2. Aprobarea acordului făcut între reuniune și ven. consistor cu privire la zidirea școlii de fete.
3. Preliminarul pentru anul 1912.
4. Exmiterea unui delegat către ven. consistor în chestia zidirii școlii de fete.
5. Luarea la cunoștință a ajutorului dat d-șoarei H. Bodan.
6. Inscrierea membrilor noi.
7. Propuneri și interpelări.

Arad, din ședința comitetului ținută la 2 aprilie 1912. — *Sofia Beles*, președintă. *Nicolae Mihulin*, secretar.

Mulțămită. În numele credincioșilor mei aduc cea mai caldă mulțămită marelui binefacător al neamului românesc Ilustrului domn Vasile de Stroiescu, care a binevoit a dăruia un ajutor de 1000 cor. în scopul edificării bisericii noastre greco-ortodoxe române din comuna *Stărciu*, protopopiatul Unguraș, com. Sălăgiului. — *Stărciu*, la 15/28 martie 1912. *Petru Tămășoiu*, paroh gr.-ort.

Noua Revistă Română din București a făcut de curând propunerea de a se aduna un fond care să fie oferit lui Caragiale.

Maestrul aflând propunerea, a telegrafiat următoarele:

*Resping categoric subscripțiunea. Salutări.
Caragiale.*

Declarațiile împăratului Wilhelm asupra canalului Panama. Colonelul Goethals constructorul canalului Panama, s'a înapoiat din Berlin la Washington. Relativ la audiența sa la împăratul Wilhelm, colonelul Goethals, a declarat că împăratul s'a interesat de toate amănuntele construcției canalului. Împăratul Wilhelm a spus că americanii ar face bine dacă ar fortifica malurile canalului, căci astfel s'ar putea întâmpla ca America să-și piardă suveranitatea asupra canalului.

Infrângerea lui Roosevelt. Infrângerea lui Roosevelt la alegerea delegaților republicani, e definitivă. Partidul lui Roosevelt cere repetarea alegerii pentru că noul sistem electoral s'a dovedit defectuos.

După ultimele știri au fost aleși 40 adepți ai lui Taft și numai 7 ai lui Roosevelt.

La New-York nu a fost ales nici un adept al lui Roosevelt, la Brooklyn, unul singur.

Răpirea unei barone austriace. Baroneasa austriacă Edith von Tinty, în vârstă de 18 ani, unica fiică și moștenitoare a baronului Tinty, a fost sedusă de ofițerul de husari austro-ungar Titer, căsătorit, care vroia să plece cu fata prin Lisabona la Argentina.

Baronul Tinty a cerut urmărirea perechei fugare, care fu oprită la Lisabona.

Ofițerul încercă să sară de pe bordul vaporului în apă; el fu însă reținut la timp.

Baroneasa a fost readusă la Viena de către părintele ei.

Ofițerul a rămas în Lisabona.

Prăbușirea turnului din Planen. Turnul din Planen, lângă Berlin, destinat telegrafiei fără fir, una din cele mai mari construcțiuni de fer din lume, s'a prăbușit Sâmbătă în timpul unei puternice furtuni. Turnul avea o înălțime de 200 metri, adică cu 30 metri mai mult ca domul catedralei din Colonia. Prin acest turn s'a putut obține o legătură radiografică între Planen și Kamerun și New-York. Turnul era de o construcție neobișnuită. El sta cu totul izolat și nu era zidit în pământ ci menținut de funii de sârmă fixate la mijlocul și superioară a turnului.

Parcă din cauza furtunii, sârmele s'au slăbit. Turnul principal era încunjurat de 19 turnuri mai mici, cari se aflau presărate într-o circumferență de 800 metri.

Căderea turnului a avut loc puțin după ora 1. Construcția formează acum o mare grămadă de ruine. Deoarece în jurul turnului nu se afla nimeni în timpul furtunii, nu e de înregistrat nici un accident de persoane. Numeroși ingineri, în frunte cu contele Arco au plecat la locul catastrofei.

Furt de tunuri din fortăreața Petersburgul. Din fortăreața Petropavlovsk, în Rusia, au fost furate cinci tunuri și diferite accesorii de aramă. Directorul arsenalului a deschis o anchetă severă, care a rămas însă fără rezultat.

Dispariția acestor tunuri constituie o adevărată enigmă, dat fiind rigurosul serviciu de pază al fortăreței.

Corul tinerimii din Sâncel va aranja un concert împreună cu teatru și declamări, ce se va ține a treia zi de Paști la 9 aprilie st. n. a. c. în școala românească din loc, sub conducerea inv. Alex. I. Sighișoreanu. Program: T. Popoviciu, „*Ingerul a strigat*” (cor). Declamare. „*La fântână*” de Bena (cor mixt). Declamare. Teatru: „*Ruga dela Chisetu*” de Vulcan. „*Negruta*” I. Vidu (cor mixt). Pauză. „*Țiganul cătană*” de E. Suciu. „*Răsunetul Ardealului*” de I. Vidu (cor). „*Monolog*” predat de Iosif Marian inv. Conferințe populare. „*Luptătorul*” marș, cor mixt de A. I. Sighișoreanu. Dans. În pauză se va juca „*Qomanul*” și „*Bătuta*”.

Reuniunea de cântări „Doina” din Lipova, sub conducerea dir. Iuliu Putici, aranjază luni, a II-a zi de sf. Paști a. c. concert cu reprezentațiune

teatrală urmată de dans, în sala mare a hotelului „*Regele Ungariei*” din Lipova, cu următorul program: I. Vidu: Motto. I. Costescu: În natură. Eri, monolog de L. Tinsean, predat de d. E. Ciorogari. G. Dima: Hai în horă. O pățanie, monolog de * predat de d. C. Hodagiu. C. Porumbescu: Sunt arboros. „*Slugă la doi stăpâni*”, comedie în 2 acte, de Z. Bârsan, după teatru dans.

Produțiune teatrală-corală. Tinerimea română din Hendorf aranjează luni în 26 martie st. v. (a 2-a zi de sf. Paști) în sala școlii din loc, sub conducerea preotului Andrei Moldovan, o produțiune teatrală-corală. — Începutul la crele 6 și jum. seara. Venitul curat e destinat bibliotecii parohiale.

Programul: „*Pribeagul*” de T. Popovici, cor. „*Niculac Vulpe*”, piesă populară în 4 acte de R. Muntean. „*Păcălă argat*”, comedie în 2 tablouri de N. Niger-Rădulescu. „*Leliță dela pridvor*” de Trifon Lugojan, cor. „*Călușerul și hătut*”. — După produțiune urmează dans.

Atentatul contra regelui Italiei în camera României. Se știe, că în urma atentatului săvârșit în contra regelui Italiei, au fost arestați și românii macedoneni N. Tacit și Tascu Pucerea, cari se află actualmente în Italia. Cercetările urmate de poliția italiană constatând însă, că atentatorul Dalba n'a avut complici, ambii români au fost puși în libertate dându-li-se satisfacția cerută.

Arestarea d-lor Tacit și Pucerea a fost adusă pe tapet și în ședința de sâmbătă a camerei române în formă de interpelație.

Deputatul Băileanu a spus, că a cetit cu surprindere în unele ziare italiene, că un distins funcționar al legățiunii din Roma, d. Burileanu, ar fi amestecat în atentatul comis contra Suveranului Italiei și a cerut d-lui ministru de externe să expună informațiile, pe cari le are în această privință.

D. Titu Maiorescu a răspuns, că d. Burileanu este de mulți ani interpret la legăția română din Roma. Acum d-sa se află în București în concediu, în care timp camera d-sale dela Roma a fost ocupată de un amic al său, d. Tacit. D. Tacit a fost un intermediar între guvernul român și școlile din Macedonia, cărora li-se dau subvențiuni. La veștea noastră la guvern — a zis d. Maiorescu — a găsit pe d. Tacit intitulându-se „*representant al Românilor din Turcia pe lângă legățiunea noastră din Constantinopol*”. Neînțelegând, ce înseamnă această titlatură, l-am rugat se ne dispenseze de servicii.

D-sa a plecat la Roma, să se ocupe cu studiile istorice. Sunt convins, că n'a luat parte la odiosul atentat. Cât despre d-l Burileanu, singura sa vină e, că la d-l Tacit s'a găsit cheia dela odaia d-sale.

Studentii mediciști din Iași împotriva jidanilor. Studentii mediciști din Iași se agită de câțva timp împotriva unei dispoziții a episcopiei așezământului sf. Spiridon din Iași, care a acordat studenților jidani dreptul de a fi admis ca externi și interni ai spitalelor acestei instituții.

Bărbat insuportabil. D. Edwin Hirsch, din Ervington, California, a obținut o sentință de divorț împotriva femeii sale, care-l părăsise, acum doi ani ne mai putând suporta mai mult timp viața comună.

Ce defecte de neiertat făceau, că bietul Edwin Hirsch să fie atât de insuportabil pentru gentila doamnă?..

Iată, după propria ei mărturisire aceste defecte:

Bărbatul său îi dădea parale din belșug pentru toate nevoile, el nu era deloc gelos, nu-i făcea curte; și, ce e mai rău, nu bea, nu fuma, nu juca, nu mergea nici odată la cafenea.

Pentru acest motiv madame Hirsch găsisse că bărbatul ei este un „*papă lapte*” și ca atare o șterse de acasă părăsind pentru totdeauna domiciliul conjugal.

Agitația sufragetelor engleze. Deoarece sufragetele engleze n'au ajuns la un rezultat prea satisfăcător prin spargerile de geamuri făcute, ele caută acum o nouă metodă de luptă.

Una din conducătoarele lor, d-na Despart, propune ca doamnele să nu poarte de aci înainte pălării pentru a pricinui pagube fabricanților de pălării.

Afară de asta să boicoteze, stațiunile de băi

de mare engleze și să retragă toate contribuțiile de binefacere spitalurilor și instituțiilor de binefacere.

Deasemenea să opună o rezistență pasivă perceptorilor cari se prezintă pentru încasarea dărilor.

Cel mai frumos cadou la orice ocaziuni pentru casele intelectualelor noastre dela orașe și sate. Sub titlul „Din cele trecute vremi”, însemnări despre începuturile graiului culturii și literaturii neamului românesc a apărut o foarte frumoasă carte de d. Virgil Olășiu, cunoscutul scriitor și director al liceului din Brașov.

Acea-lă carte scrisă pe înțelesul tuturor, tipărită în tipografia românească „Concordia” din Arad, — este o podobă pentru orice bibliotecă și pe orice masă de salon. Prețul 2 coroane plus 20 bani porto poștal; pentru România 2 lei 50 bani. De vânzare la „Librăria diecezană din Arad, str. Deák-Ferancz, nr. 33.

Cartea se găsește de vânzare și la autor în Brașov (Brassó).

Inlocuirea creierilor. Știri sosite din New-York anunță, că medicul *Cusling* din Baltimore a făcut o operație unică în felul ei. Anume, nu e vorba de altceva, decât de înlocuirea unor creieri bolnavi cu alții sănătoși.

Medicul *Cusling* având un pacient, care se plângea de dureri teribile de cap, s'a pus și ia examinat creierii, cu ajutorul razelor Röntgen. A constatat, că o parte a creierilor a început a se putrifia din cauze necunoscute. S'a gândit că se scoată părțile bolnave și să le înlocuiască cu creieri sănătoși. Zis și făcut. A adormit pe pacient și desfăcând țeasta capului îndărăt a scos părțile bolnave și le-a înlocuit cu părți din creierii unui copil mort de curând, însă de alt morb. Pacientul e pe cale a se însănătoși.

Prin operația aceasta medicina a făcut un pas colosal. Nu e exclus, că în timpul cel mai apropiat să se poată schimba creierii și a celor nenorociți, cărora li-s'a întunecat mintea pentru totdeauna.

Comoară în lac. În Londra nu de mult s'a constituit o societate cu scopul, de a ridica comorile, cari s'ar afla în lacul Guatavia în Columbia pe un platou de o înălțime de 3000 de metri. Tradiția istorică spune, că înainte de descoperirea Americii o căpetenie a indienilor, ca să ajungă plăcut zailor avea datina să arunce în lac tot ce avea el mai scump și mai prețuit aur, argint și pietri scumpe. Legenda mai spune, că poporul indigen pentruca să-și scape averile dinaintea nesățului spaniolilor au scufundat comori enorme în lac. După aceasta tradiție lacul Guatavia trebuie să ascundă averi de milioane în adâncimea lui.

Pentru documentarea a acestei presupuneri se

provoacă societatea înființată la faptul, că pe marginea lacului s'a aflat un smaragd, care azi e proprietatea coroanei din Anglia și e prețuit la o valoare de 400,000 coroane.

Vițel monstru. În zilele trecute, scrie „Drapelul” vaca lui Ioan Lugoian din Țela a fătat un vițel monștru și anume cu capul, picioarele și coada formă de câne, acoperite pe o parte cu păr de câne și pe o parte cu păr de vițel. Vițelul a venit viu pe lume, dar în scurt timp a murit.

D. dr. Ioan Moldovan anunță că și-a deschis cancelarie advocațională în Aleșd (Elesd) com. Bihor.

Aviz! Fiecare român de bine, care ar fi lipsă de mașini agricole, motoare cu benzină, ferării arme, etc., să cerceteze firma românească *Frații Burza din Arad*, (Borosbényi-tér). Sprijiniți pe Români!

ECONOMIE

Convențiile comerciale

— Continuare. —

Prin noua convenție cele două state își acordau reciproc clauza națiunii celei mai favorizate, fără nici o modificare a tarifelor lor respective.

Pe baza regimului mai normal din 1891 relațiile comerciale române s'au așezat și statornicit iar industria națională și meseriile împuternicindu-se, prin scoaterea lor de sub efectele unei concurențe zdrobitoare s'a simțit nevoia de a se proceda la facerea unui nou tarif, corăspunzător situațiunii economice reale.

Noul tarif votat de corpurile legiuitoare în 1904 și pus în aplicare în 1906, este hotărât protector.

Sub acțiunea sa s'a încheiat până acum un șir de tratate comerciale și pe temeiul lui se deschide al treilea ciclu de convenții, în care se numără și convenția cu Austro-Ungaria, din 9 | 21 decembrie 1893.

În timpul duratei de aplicare a acestei convenții, guvernul român a constatat trebuința să asigure exportul de animale și de produse animale în monarhia vecină, precum și transitul de mărfuri. Înțelegându-se sub acest raport cu guvernele din Viena și Budapesta, s'a revizuit și convenția din decembrie 1893, semnând la București, în ziua de 29 aprilie 1909, o convenție adițională, al cărei text autentic urmează mai jos și care afară de acest text, mai cuprinde două tarife convenționale și două note

diplomatice, privitoare la exportul și transitul de animale și de produse animale brute între România și Austro-Ungaria.

Iată, mai întâi, textul:

Convențunea de comerț dintre România și Austro-Ungaria

astfel cum rezultă din convențunea din 9 | 21 decembrie 1893 și convențunea adițională din 10 | 23 aprilie 1909.

Art. I. — Supușii, vasele și mărfurile, produse ale rolului și ale industriei fiecăreia din părțile celeilalte, de orice privilegii, imunități sau foloase acordate națiunii celei mai favorizate.

Totuș, rămâne stabilit că stipulațiunea de mai sus nu va deroga întru nimic dela legile, ordonanțele și regulamentele speciale în materie de comerț, industrie, poliție și siguranță generală în vigoare pe teritoriile părților contractante și aplicabile tutărurilor străinilor în genere.

Art. II. — Toate obiectele, produse ale solului sau ale industriei din România, cari vor fi importate în Monarhia Austro-Ungară, și toate obiectele, produse ale solului sau ale industriei Monarhiei Austro-Ungare, cari se vor importa în România, destinate fie consumațiunii fie întreprinderii, fie reexportării, fie transitului, vor fi supuse, pe timpul duratei prezentei Convențiunii, tratamentului acordat națiunii celei mai avorizate și, în special, nu se vor impune cu taxe nici mai ridicate, nici altele decât cele impuse produselor sau mărfurilor națiunii celei mai favorizate.

Produsele solului și ale industriei Austriei și Ungariei enumerate în anexa A a Convențiunii adiționale de față, la importarea lor în România și produsele solului și ale industriei României, enumerate în anexa B a acestei convențiunii, la importarea lor în teritoriul vamal convențional al celor două State ale Monarhiei Austro-Ungare, nu vor fi supuse la taxe de intrare altele și nici mai ridicate decât cele consolidate prin zisele tarife.

Mărfurile venind din altă țară și cari au suferit o transformare industrială în teritoriile uneia din Părțile contractante, vor fi considerate, la importarea în teritoriile celeilalte Părți ca produse ale țării unde s'a făcut transformarea.

La exportare în România nu se vor percepe în Monarhia Austro-Ungară și la exportarea în Monarhia Austro-Ungară nu se vor percepe în România, taxe de ieșire altele, nici mai ridicate, decât la exportarea aceluiași obiecte pentru țara cea mai favorizată în această privință.

Fiecare din Părțile contractante se obligă

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMÂN)

Trad. de Senior

(64)

— Urmare —

După rezoluțiunea aceasta, el și dete drumul frazei zicând că crezuse că trebuie să vină să-i prezinte asigurarea respectului său. Fără îndoială că căutând bine ar fi putut găsi un pretext foarte ingenios; dar, cu toate înștiințările lui Sabakevici, era aici, pe de o parte, urgentă de a vorbi și, de alta, încremenire de neînvinș, iar spiritul lui nu știu să improvizeze nimic mai convenabil ca în-troducere.

Plușkin murmură (nu voi zice între dinți, căci nu mai avea nici măcar unul), între buzele sale uscate și palide, cuvinte neînțelese, al căror înțeles era de bună seamă: „La dracul cu respectul tău și cu persoana ta!” Dar, fiindcă obiceiurile și ospitalitatea rusească au încă atâta putere, încât e cu neputință până și unui zgârie-brânză, să-i calce nepedepsit legile, el zise într'un chip destul de distinct: „Șezi te rog”. Și după o clipă de tăcere, el adaugă:

„E mult acum decând nu mai sunt cântat de nimeni, și mărturisesc că nu-mi pare rău.

S'a stabilit, știe Dumnezeu de către cine și

în ce epocă barbară, nerușinatul obicei de a da năvala trebuie să-și dea fânul la niște cai streini... Am prânzit de mai mult de patru ceasuri... bucatăria e rece, joasă, dărăpănată de tot, azi dimineață mi-s'a prăbușit un zid la sobă; de a-și pune să facă focul, s'ar întâmpla la sigur un incendiu.

— E tocmăi omul de care mi-s'a spus, — gândi Cicikof; dar, după prânzul lui Sabakevici, se mai poate aștepta; am mâncat acolo ca pentru o săptămână în timp de două ceasuri.

— Iar cât despre fân, nici un fir, dar nici un fir de aici, nici la mine și nici în sat. Și, în adevăr cum ași putea să am eu fân?

— Am auzit totuș, — zise Cicikof șovăitor, — că dta ai fi stăpânind o mie de țărani.

— Ah! Doamne! cine ți-a putut spune asta? Ah! ai fi făcut o faptă creștinească să-i fi scuipat în obraz celui, care ți-a spus snoava asta! Acela e un răutăcios, un batjocoritor, care a vrut să-și petreacă pe socoteala dta. O mie de suflete! o mie de suflete, eu! Păcătosul ăla n'a ținut seamă de moralitatea din vremea din urmă; socoteala țărănilor cari mi-au rămas nu-i greu de făcut, mă rog! În acești trei ani din urmă, frigurile mi-au secerat tot ce aveam mai voinic.

— Drăguțule Doamne! ce nenorocire! — strigă Cicikof cu un aer de adâncă compătimire, care va să zică frigurile ți-au prăpădit mulți?

— Mulți, da, mulți!

— Ei, ei, ei!... și... câți?

— Ei dar, mai bine de optzeci.

— A...! Ce spui dta?

— Domnule, eu nu mint.

— Dă-mi voe, dă-mi voe; sufletele acestea le socotești, îmi închipui, dela data recensământului din urmă?

— Ar fi bine să fie așa, dar nu. Dela data de care vorbești d-ta, am pierdut cel puțin o sută douăzeci.

— În adevăr! o sută douăzeci! — strigă Cicikof, care rămase cu gura căscată.

— Sunt acuma prea bătrân ca să mă joc de-a minciuna; am aproape șaptezeci de ani, domnule!

Plușkin, vorbind așa, se arăta ofenzat de exclamația, vesele în fond, a eroului nostru. Lui Cicikof îi păru necuviincios să dovedească așa de puțină vorbă pentru nenorocirea de-aproapelui; el emise repede un oftat zicând că îl compătimește adânc.

— Compătimirea, dragul meu domn, e un lucru care nu se pune în buzunar, — zise Plușkin. Iată, coala, aproape de tot, locuște un căpitan, ruda mea, pe cât spune el; de multe ori nu știi de unde mai vin și rudeniile astea: „Unchiule, bunul meu unchiu”, că-mi zice... și-mi pupă mâna, și începe să mă plângă, să mă plângă, încât de a-și avea la îndemână niște vată în clipele astea, mi-ași astupa urechile. E un roșcovan; are figura aprinsă. De bună seamă, el și-a mâncat și beut averea ducând viața de ofițer, ori poate o minută de culisă i-a păpat totul, și acuma, e milos cu mine, mă plânge, geme de mizeriile mele, porumbelul. Eu sunt bunul său unchiu.

deci a face să profite pe cealaltă, imediat, de orice foloase, de orice privilegii sau scăderi de taxe pe cari le-a acordat deja sau ar putea să le acorde în urmă, în privințele menționate, unei a treia Puteri.

Mărfurile de orice fel, venind din teritoriile uneia din Părțile contractante sau mergând într-acolo, vor fi în mod reciproc scutite, în teritoriile celeilalte, de orice taxă de transit, fie că ele ar transita deadreptul, fie că, în timpul transitului, ele trebuiesc să fie descărcate, depozitate și reincărcate.

Gavr. Todică.

(Va urma).

Bibliografie

A apărut excelenta revistă literară, artistică și politică „Luceafărul” nr. 12, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: C. Sandu-Aldea, Pe Mărgineanca. G. Bogdan-Duică, Ovreii. Maria Cuntan, Te iubesc (poezie). I. Agârbiceanu, Povestea unei vieți (roman). Ion Borcia, Sonet. G. Rotică, Iubirea mea... (poezie). Cronici: M.: Greșe și regretabile. Insemnări: Epoca interviurilor. Slogărnica noastră. Un nou academician francez. Sărbătorirea lui Camille Flammarion. Expoziția d-nei Cosma. Cooperativăle sătești. — Poșta Redacției. Bibliografie. Ilustrațiuni: Vederi dela Expoziția d-nei M. Cosma.

A apărut: *Dunărcanu: Din Negura Vieții* în Biblioteca Lumina No 25. Volumul 30 bani.

A apărut *Noua revistă română* de sub direcțiunea dlui C. Radulescu-Motru, cu următorul cuprins:

Noutăți: Fondul Caragiale. — Noua lege a Universităților.

Cestiuni actuale: N. Basilescu: Regele și Justiția. C. Rădulescu-Motru: Politica de stat și politica de afaceri.

Critica: Em. Teohari: Fondul și forma în literatură. (dl G. Ibrăileanu). Fi. Simonescu: Mahbeth. (După comentariile lui Tommaso Salvini).

Literatură: Barbu Creangă: Povestea Vorbii (un act în versuri).

Cronica științifică: Vereax: Influența culorilor asupra sentimentelor. Em. Grigoras: Noutăți științifice: Polul sud. — Ultrafiltru Malfitano.

Insemnări: D. Dulia Zamfirescu. — Richard Wagner. — Serbări românești în străinătate. — Tărănismul în teatru. — „Lumină nouă”.

Revista Revistelor: Ion Creangă. — Luceafărul. — La Revue Roumaine.

Memento. Abonamentul pe un an 10 lei, 25 bani exemplarul. Număr de probă la cerere.

A apărut revista literară ilustrată, săptămânală „Cosinzeana” nr. 13—1912, cu următorul cuprins: Liviu Marian: Dușmănie veche, schiță. I. U. Soricu: Sonet, poezie. Ion Agârbiceanu: Căsnicia lui Ludovic Petrescu, nav. Radu Mărgean: Să vii pe-o sară tristă, poezie. A. Fogazzaro—D. Tomescu: Misterul poetului, roman. Gavril Todica: Eclipsa solare. R. S. Dragnea: Incercările poetice ale lui Iustin Popfii. Scrisori dela redacție. Ghiocuri. Ilustrații: Căderea de apă Iuanacatlan în Mexico, Căderea de apă Diecoga în insula Ceylon, Căderea de apă Pissevache în Alpi, Iclipsa școlară din 1905. Abonamentul e 12 cor. la an. Intre abonati, cari plătesc abonamentul înainte pe un an întreg, sortează premii opt biblioteci de câte 25 coroane.

A apărut: „O privire asupra evoluției artei dramatice”. Lecție de deschidere de *Corneliu Moldovan*, conferențiar la Conservatorul de muzică și artă dramatică din București. Ed. Carol Göbl, București.

A apărut: *Mihail Eminescu: Vieța și opera sa* de N. Zaharia, București 1912, cu următorul cuprins: Vieța lui. Nebunia. Temperamentul și caracterul. Pesimismul. Valoarea morală. Zâmbetul lui. Vieța sentimentală. Cum concepea amorul. Inteligența și imaginația. Geniul său poetic. Romanul „Geniu pustiu”. Nuvelele lui. Personalitatea sa artistică. Vederile lui politice. Eminescu ca om și literat. Bibliografia scrierilor lui Eminescu, despre Eminescu și despre Veronica Micle. 1 vol. de 358 pagini, 3 lei; Ediție de lux, 4 lei. Depozitul general la librăria Socec.

„Revista teologică” organ pentru știință și viața bisericească, anul VI, Nr. 4—5, apare — de două ori pe lună. — Redactor: Dr. Nicolae Bălan. Redacția și administrația; Sibiu, strada Reissenfels 11. Cuprinsul: Laicizarea instituțiilor noastre constituționale-bisericești Dr. Il. Pușcarin. Este omul produs al mediului fizic înconjurător I. Mihălcescu. O familie de preoți din Râșinar, Emilian Cioran. Principiile fundamentale ale civilizației Dim. I. Cornilescu. Un congres biblic românesc Dr. Nicolae Bălan. Tinereta apostolului Iuda Iscarioteanul Preotul Aurel Popovici. Predică pentru Dumineca Floriilor I. Beleuță. Mișcarea literară Dr. Nicolae Bălan. Cronică bisericească-culturală N. B. Tipicul cultului religios Cantor.

La Librăria „Tribuna” Arad, Deák Ferencz 20, se găsesc de vânzare.

Memoriile lui Napoleon. Biblioteca Flacăra. Ed. II à 80 fil.

I. C. Apostol. Cuza Vodă și reforma sa în biserica română. După documente à 60 fil. 15 fil porto.

Cicikof se sili să-l facă a înțelege că compătımirea sa e pur simpatică și nici decum de acoiași natură ca efuziunile căpitanului, el adaogă că e gata, în cât îl privește să dovedească, nu cu vorbe deșarte de viclean, ci cu fapte, și nu e mai decât, interesul pe care îl mărturisise fără să vrea, și declară ca probă că se oferă să plătească, în locul lui Pușkin, capitația țaranilor noștri pe domeniul său în vremea molimei, ba chiar pentru toți cei o sută douăzeci. Propunerea aceasta, în primul moment, păru lui Pușkin un lucru de necrezut ori prividențial. El se freacă la ochi, privi vreme îndelungată la convorbitorul său, și, în cele din urmă, îi zise:

„Domnule, n'ai fost d-ta nici-o-dată în slujbă militară?”

— Nu, — răspunse Cicikof cu un aer de inteligență; — eu am slujit în civil.

— În civil, hm! în civil — repetă Pușkin, mestecând din buze ca și când ar roade niște sgârțiu; apoi adaogă: „Ei dar, cum adevă, cum?” D-ta doară faci cheltuială cu asta.

— Ca să-ți probez că sunt sincer, și ca să te oblig, vreau să fac oarecari cheltueli, — Cicikof, care, în clipa aceasta, își ținea tabacherea deschisă și părea a-și inspecta balamalele în amintire, lucru pe care îl făcea decăteori avea să pronunțe o frază pur diplomatică.

— Ah! tată! ah! binefăcătorul meu! — strigă Pușkin; și, în tulburarea bucuriei sale, el își cu-

fundă nasul așa că îl apucă ameteala în vreme ce halatul lui se desfăcu mat mult decât permite buna cuviință. „Tot e cineva pe pământ care să sprijine pe un bătrân! Ah! sfinților din rai! ah! drăguțule Doamne!... Ah!...”

Nu putu zice mai departe. Dar nu trecu o minută și acest ameteitoare bucurie, care îi luminase chipul lui de lemn, pieri decodată fără a lăsa cea mai mică urmă, iar tăiaturile lui reluară aceiași expresie grijulei și neîncrezătoare. El scoase din fundul unui bufnar foarte adânc o batistă de o vârstă respectabilă și se șterse în jurul ochilor apoi, făcând-o ghiem, își șterse lenfa de sus.

Cicikof își vârî tabachera în buzunar aruncându-și ochii pe cartă geografică care se desmnase dela sine pe pedele, apoi își puse mâinile pe genunchi și căută blajin la adevăratul său caracter.

Pușkin relua:

„Asta, cum? mă ierți... N'ași vrea să fiu indiscret... dar, cum, adevă, d-ta iei asupra d-tale să plătești birul lor, da? Și... d-ta ai să-mi dai banii aceștia mie, mie... ori coroanei?”

— În sfârșit d-ta mă faci să mă gândesc și la asta... Ei bine, iată ce vom face: vom face un act în toată forma, în care vom zice că d-ta mi-le-ai vândut, și că le-am cumpărat dela d-ta, în tocmă ca și când ar fi în viață.

— Da, un act... hm? un act... — zise Pușkin prinzând din nou a mesteca aer, — un act de făcut... asta-i cheltuială. Copiștii, grefierii sunt un

Teatrul Apollo. Azi, *miercuri*, teatrul Apollo va prezenta următorul program foarte senzațional:

1. Holanda (tablou de pe natură). — 2. Re-prezențații ecsamatorice (tablou). — 3. Gemenii (tablou senzațional din vieța). — 4. Dama cu camelii în 3 acte. Rolul principal îl are *Sarah Bernhardt*. (Prima atracție!).

Prețurile locurilor: Lojă, de persoană 1 cor. Loc rezervat 1 cor. — Locul I, 80 fil. — Locul II, 60 fil. — Locul III, 40 fil. — Locul IV, 20 fil. — Orchestra proprie. — Garderobă.

Inceputul reprezentațiilor d. a. dela orele 8 și jum.—11 noaptea.

Redactor responsabil: Atanaslu Hălmăgian.

Dr. RÓTH KÁLMAN,

MEDIC.

TEMESVÁR-ERZSÉBETVÁROS.
Strada Batthyány 2. (Colțul str. Hunyady)

Cosultațiuni: a. m. 8—10, d. a. 2—4 ore.

Cosultațiuni separat pentru tuberculoși.

Altoire cu Tuberculin.

Dr. DUMITRU POPA

medic universal. Fost medic de clinică și spital. Specialist în morburi interne, de femei, de copii și de urechi.

Telefon 864. ARAD Telefon 864.

strada Deák Ferenc nr. 35 (Librăria Diecezană)

Cosultațiuni: 8—10 ore a. m. și 2—4 ore p. m.

Atragem atențiunea on. public cetitor al ziarului nostru, că cele mai noi buchete și cununi de trandafiri, — plante, flori, precum și tofelul de flori mai ieftin se capătă la

JELINEK FERENCZ
grădinar

Oradea-Mare (Nagyvárad).

Catalog de prețuri gratis și franco.

neam de oameni fără conștiință. Era o vreme când, în schimbul câtorva gologani și a unei trăisți de făină, ieșiai din necaz, dar astăzi nu-i de-ajuna nici un car întreg de făină pe alese, dacă nu alături și biletul roșu*); e o așa sete de bani! Nu înțeleg cum nu se dă nici o atenție unei urgii ca asta, n'ar trebui adică să fie chemați la grijă mântuirii sufletului? Se fac minuni cu vorbe bune. Sunt oameni pierduți, cari cu toate acestea nu rezistă dacă li-se vorbește cu blândețea cuvenită despre mântuirea sufletului lor.

— Tu ai rezista la mai mult de atât — gândi Cicikof; și declară că, din considerație pentru el, va lua asupra-și și cheltuelile cu înregistrarea.

Pușkin conchise din cele ce auia, că omul care îi era în față este unul care pretinde în zădar a fi servit în civil, că în realitate el a trebuit să fi fost militar, că a jucat. băut, cum fac toți. Totuși el nu-și putu stăpâni isbucnirile bucuriei sale, dori tot binele din lume, nu numai acestui stăpân nebun, dar întregii sale progenituri fără a-l întreba dacă a re ori nu progenitară. El se duse la fereastră, bătu în geam care încă nu era crăpat și strigă: „Hei, Proșka!”

* Biletul roșu de-acum cincisprezece ani era de zece ruble hârtie, valorând c'am zece coroane.

ANUNȚURI

se primesc cu prețuri moderate la administrația ziarului „Românul“.

Anunț.

Intr'o comună românească e de închiriat

o prăvălie și cârciumă.

Se recere și o cauțiune de 800 cor. Condițiunile celelalte se pot primi dela:

Zoltán Kalmár
Somoskeszi
up. Csermő, (Com. Arad)

KUGEL KÁROLY

FOTOGRAF

TIMIȘOARA-CETATE (TEMESV.-BELV). str. Jenőfőherceg nr. 14.

Pregătește fotografiile cele mai moderne, mărimi de fotografii familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie veche, cu prețurile cele mai ieftine. Execută cărți postale cu fotografii, fotografii pe porțelan pentru pietrii monumentale, după orice fotografii. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

IGNATIE STICSINSKY

zugrav și văpsitor, negu-
: storie de văpsele :

LUGOJ,

Palatul evangelic-reformat.

Telefon nr. 164. — Telefon nr. 164.

Parfumurile cele mai mo-
derne și totfelul de cos-
: metice să găsească la :

drogeria

bine asortate „Angyal“

Török Andor és T-sa
Arad, Andrassy-tér 20.

Roze frumoase

distins cu 2 medalii de aur

Pentru încolțirea sigură și înflorire bogată garantăm până la valoarea prețurilor.

Pachetele și transportul oriunde gratis! — Prospect mare ilustrat cu instrucțiuni prețiate pentru plantare gratis.

10 bucăți trandafiri înalți, de 2 ani, numai noutăți	Cor. 20—
10 bucăți trandafiri înalți, de 2 ani, soiuri mai vechi, de cele mai bune	16—
10 bucăți trandafiri — tufe, de 2 ani, numai noutăți	9—
10 bucăți trandafiri — tufe, de 2 ani, soiuri mai vechi, de cele mai bune	7—
10 bucăți trandafiri alergători, cele mai frumoase soiuri	7—
10 bucăți trandafiri permanent înfloritori, atârnaătoare pentru balcoane de așezat în lădițe, ornamente foarte pompoase pentru ferestri dela cor. 5 până	8—
10 bucăți chrysanthemum, 10 soiuri, mari	4—
10 bucăți garioafe cozare, soi pompos permanent înfloritor dela cor. 5 până	10—
20 bucăți garioafe de culoare albă și argintie	5—
10 bucăți Cactus Dahlia, numai soi nobil	5—

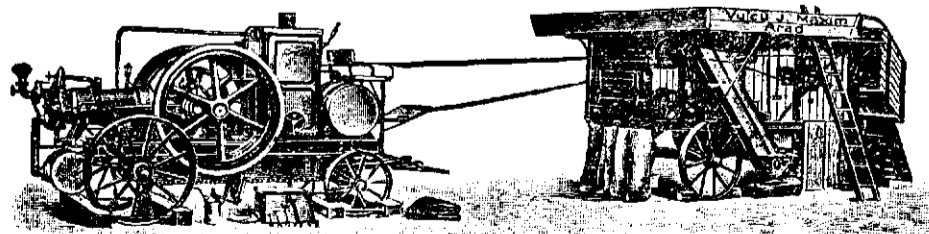
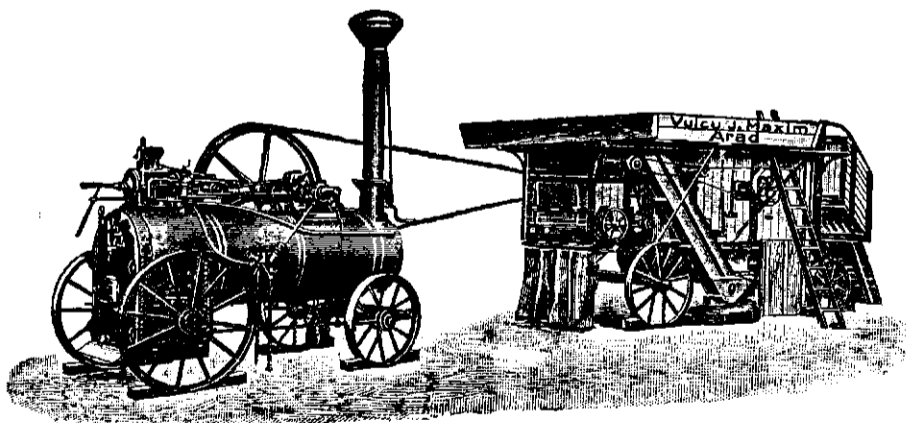
Wilk M. Fr. iun. și soțul

CODLEA, (Feketehalom)
Comitatul Brașov (Brassó megye)

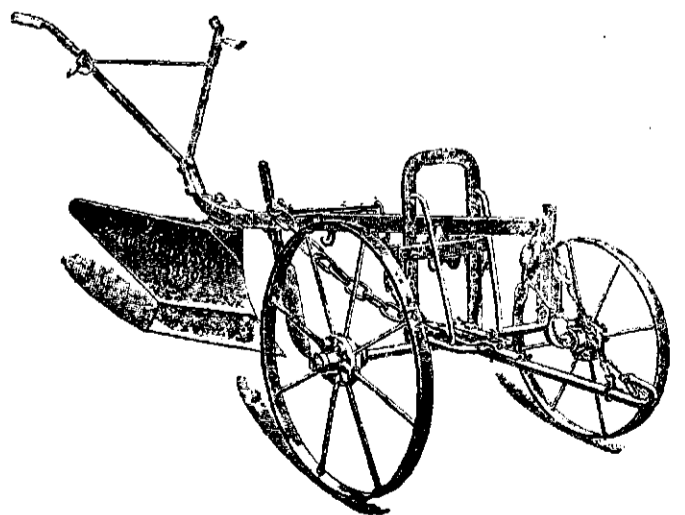
Trimitem prospect în limba maghiară și germană gratis.

MAXIM I. VULCU fabricant de mașini :

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Schimbarea locomobilelor de treerat, să umble singure, o efectuează în prețuri moderate, după sistemele cele mai practice și cunoscute cu lanț, cu roate și cu transmission.

Totfelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batoase complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez totfelul de mori cu abur, motoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente mecanice-tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la firma **MAXIM I. VULCU** Arad, strada Fábrián László, (lângă gara mare).

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

MEZEY JÁNOS és TSA

ORADEA-MARE (NAGY-VÁRAD), ÎN COLȚUL
PIEȚEI SZT.-LÁSZLÓ STRADA TELEKY,

RECOMANDĂ
ARTICLIILE PENTRU SEZONUL POSTULUI, ANUME:

oleiuri pentru masă, toffelul de pești
în saramură, cașuri de desert, brân-
ză de Liptó și săcuiașcă în burduf,
unt pentru ceai, poame proaspete și
uscate din țară, fructe sudice, le-
gume uscate și conservate în apă
sărată, compoturi, vinuri de masă
și de desert, șampanie, licheruri fran-
ceze, coniac.

PENTRU PAȘTI:

Șoance de Praga și Cașovia.
Cafele cele mai fine soiuri,
la dorință prăjite imediat.

Ape minerale indigene și străine,
produse de izvoare minerale.

Mare magazin:

de sămânțe de flori, legume și plante
economice, în săculețe pecetluite.

Roagă binevoitorul sprijin al on. public.
Cu stimă

Mezey János és Társa.

TELEFON 249.

TELEFON 249.

BINETH**IGNACZ**

ARAD, Szabadság-tér nr. 15.

Atrag atențiunea on. public
și recomand magazinul meu bogat
asortat cu tot felul de pielării din
patrie și străinătate. Comandele
din provincă se execută prompt și
conștiințios. Pregătesc părți supe-
rioare moderne pentru ghete.

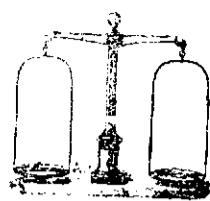
Telefon nr. 828.

GHEORGHE GIOROGARIU

MĂESTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.
(Casa proprie).

Își recomandă atelierul bine
asortat cu materiale uscate.
Întreprinde și execută tot felul
de lucrări aparținător acestei
branșe, aranjamente interne
și lucru pentru edificii ori
unde, și în orice stil, cu
::: prețuri moderate. :::

În lucrătorea elec-
trotelnică și melanică
și Institutul concesio-
nant de autorități de in-
stalări electrice.

ALFRED POLATSCHIK

Budapest V. str. Nagymező utca 64.

Se lucră: tot felul de instrumente chimice-fi-
zice, dinamometre și executarea brevetelor.
Cântare de precizie pentru farmaciaști, dro-
gerii și aurari. Instalări de lumină și so-
neri, telefoanelor electrice, telefon de casă pe
pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Mobile

pentru dormitoare, sufra-
gerii, locuințe garçon,
saloane, otele, cafele,
restaurante și palate; mo-
bile de aramă și fier, co-
voare, perdele, cardelabre,
piane și mașini de cusut
::: să trimit ori unde. :::

La aranjare deplină trimit
voiajeur pe spesele mele.

Johann Wersching

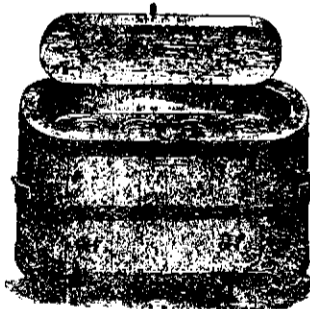
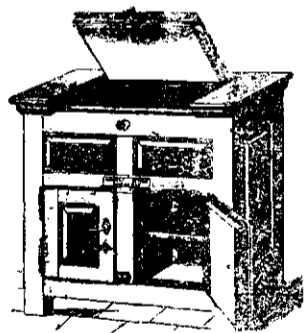
deposit de mobile în

= VERSEZ =**Dulapuri pentru gheață.**

Despre excelența dulapurilor mele de gheață se
poate oricine convinge deja la prima vedere, drept
acea recomand fiecăruia să-mi cerceteze magazinul aflător în Budapesta VI., Terézkör-ut nr. 8,
sau fabrica. Deoarece toate fabricatele mele se execută sub conducerea și supraveghierea mea, de
aceia ofer cea mai deplină garanță pentru calitatea lor bună. Nu-
măroase scrisori de mulțumită dovedesc exactitatea afirmațiunii mele.

Fabrica: IV., str. Klapka nr. 5. Magazinul: VI. Terézkör-ut nr. 8. Budapesta.

Catalog de prețuri în limba ungurească, germană și franceză trimit gratuit.

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes

ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor
din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei
norocoasă, pielea o întinerește și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii în-
chise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.

„Crema-Margit“ e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată,
care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀▶ Săpun Margit 70 fil. ◀▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen**A R A D.****REDUCERE COLOSALĂ ÎN PREȚ**

PENTRU ANUL-NOU. DACĂ VOIEȘTI SĂ
CUMPERI IEFTIN, CERCETEAZĂ
NUMAI DECÂT MAGAZINUL PENTRU
PARADISEIE DE DAME A LUI

SCHWARTZBERGER MANÓ

ARAD, STR. VÖSÖSMARTY Nr. 3.

UNDE POȚI CUMPARA PE LÂNGĂ
PREȚURILE CELE MAI IEFTINE PAR-
ADISEIE PENTRU DAME ȘI COPIL,
DEPĂ MODA CEA MAI NOUĂ, PRECUM
ȘI ALTE ARTICOLE DE BLĂNĂRIE.

FISCHER TESTVÉREK

fabrică de rolete, îngrădituri, site,
::: rolete de oțel și matrațe :::

ARAD, József főherceg-ut nrul 18.

Fabrica: Kossuth-utca 45.

Recomandă în atenția on. public tot-
felul de lucruri de branșe, cari se află
în magazinul firmei, cu prețuri ieftine.

Ingrădituri dela 30 fil. în sus metru □

Catalog la dorință gratuit.

Telefon 557.

In atențiunea damelor!

Primul atelier de corsete vieneze

**IOSEFINA
BINDER**

LUGOJ, str. Bonaz nr. 13.

Pregătește pe lângă garanță, după ultima modă **corsete dinainte drepte**, cari lasă liber stomacul, dar nu exerciază nici o apăsare asupra corpului, cu toate aceste apasă în jos abdomenul.

Mare magazin de **corsete și legătoare pentru șolduri, legătoare pentru piept și legătoare pentru ținerea dreaptă a corpului.**

Atelier pentru pregătirea corsetelor!

Cel mai convenabil atelier din sudul Ungariei.

Să se grăbească pentru adresa corsetă!

Lăptăria din Arad

aduce la cunoștința on. public, că excelentele cașuri de desert le vinde cu următoarele prețuri:

Imperial (cu semnătură de aur)	1 bucată	— 32	fileri
” (cu semnătură vânătă)	1	— 22	”
Romandour	— — — 1	— 70	”
Cremă de smântână	— — — 1	— 32	”
Alföld-gyöngye	— — — 1	— 24	”
Piccolo	— — — 1	— 16	”
Desert pentru gustare de dimineață	1 b.	— 16	”

Considerând, că în postul mare consumația e foarte mare, on. public își poate procura cașuri fine și proaspete cu prețuri moderate.

Zilnic iaurt proaspăt, care nutrește, înviează și vindecă.

Localurile noastre de vânzare: strada Carolina nr. 7. Strada Forray (în palatul Nádasdy). — Str. Széchenyi („Millenium“).

Comandele cu poșta conștiințios și punctual.

Premiat cu medalia de aur.

Fondat: 1867.

**EMERICH BOKODY
și FIUL**

Atelier de colorat și fabrică de curățire pe cale chimică
SIBIU—NAGYSZEBEN strada Sag nr. 32.

Recomandă colorarea și curățirea pe cale chimică a garderobelor de dame și bărbați, perdelelor, lucrurilor brodate și de mână etc. în bucate gata sau desfăcute deolaltă, pe lângă o executare conștiințioasă și recunoscută de solidă.

Am introdus: desinfectarea și curățirea penelor, la caz de urgență în timp de 12 ore.

Haine de doliu se execută cât se poate de repede.

Plisură proprie.

Plisură proprie.

Primul deposit românesc de

**piane,
pianine și
armoniuri**

al profesorului de muzică **T. POPOVICI** în Sibiu strada Cisnădiei nr. 7 (vis-à-vis de otelul „Impăratul roman“), aranjat cu instrumente din cele mai bune fabrici. Impachetarea și transportul sunt gratuite.

Prospecte și informații se dau gratuit.

Prăvălie nouă!**PREVARITURA és MANDL**

PRĂVĂLIE DE ARTICLII DE MODĂ PENTRU

BĂRBAȚI ȘI FEMEI, PRĂVĂLIE DE ALBITURI

BISERICA-ALBĂ (FEHÉRTEMLOM) str. Vásár nr. 68.

Aducem la cunoștința on. public din BISERICA-ALBĂ și jur, că în magazinul nostru de articlii de modă pentru bărbați, femei și de albituri se capătă următoarele mărfuri excelente și moderne cu prețuri fixe foarte ieftine:

ARTICLII PENTRU BĂRBAȚI: cămeși albe și în culori, pantaloni albi, gulere, manșete, cravate, năfrămuțe, mănuși de ață și de piele, cioropi, bastoane, ploiere, tabachere, pungi, etc.

ARTICLII PENTRU FEMEI: cămeși, halaturi, gulere brodate, năfrămuțe, cioropi, rocuri brodate, mănuși de ață și de piele, ploiere, parasole, corsete veritabile franceze, voaluri pentru mirese și pentru față, **reticule, jupoane, șorturi.**

ARTICLII MĂRUNȚI: dantele, toffelul de mătăsuri pentru decoruri, precum și toffelul de articlii mărunți.

**Credit pe ipotecă, pe cambii și pentru ofi-
: cianți mijlocește :**

**HERZOG
SÁNDOR**

ARAD, str. Weltzer János nr. 15.

Nr. telefonului 376.

Mare economisire la cumpărare.

Nu există un atare magazin, a cărui mărfuri s'ar putea compara măcar cu obiectele minunate, cari pentru ieftinătatea lor au adus renume Bazarului de concurență din Palatul teatrului. Din următorul extras al prețurilor obiectelor fiecare se poate convinge despre această ieftinătate:

Prețuri în coroane:

Cămăși fine pentru bărbați, cu pieptul moale dela	Cor.	1.90	în sus.
Pantaloni albi fini »Köpper«, p. b.	Cor.	—82	»
Pantaloni albi fini »Köpper«, cu nasturi, p. b.	Cor.	1.30	»
Pantaloni albi de zefir p. b.	Cor.	—90	»
Năfrămuțe fine cu ajour p. bărbați	Cor.	—30	»
Tot felul de gulere fine p. bărbați	Cor.	—24	»
Tot felul de gulere fine duble p. bărbați	Cor.	—36	»
Manșete fine în culori și albe p. bărbați	Cor.	—30	»
Cravate fine de mătasă, asort. bogat, p. b.	Cor.	—66	»
Cravate fine de mătasă, regatta, cu căptuș. fină	Cor.	—60	»
Mare asortiment, cumpărare ocazională, de pălării fine de pânză pentru bărbați	Cor.	2.—	»
Bretele fine pentru bărbați	Cor.	—50	»
Zaretiere pentru bărbați	Cor.	—30	»
Tot felul de cămăși fine »Madapolan« p. dame	Cor.	1.90	»
Pantaloni fini, brodați, pentru dame	Cor.	1.90	»
Zupoane fine, negre, pentru dame	Cor.	2.20	»
Zupoane »Moire«, fine, în culori pentru dame	Cor.	3.60	»
Ploiere fine de mătasă pentru bărbați și dame	Cor.	3.40	»
Năfrămuțe fine, cu ajour fin, pentru dame	Cor.	—16	»
Mănuși fine, »glace« și din piele de cerb, p. d.	Cor.	1.50	»
Cordoane fine de gumă, în orice culoare p. d.	Cor.	—50	»
Mănuși fine de ață, pentru vară, pentru dame	Cor.	—20	»
Parasoale fine, în culori, pentru dame	Cor.	1.80	»
Ciorapi fini, negri, care-și ține culoarea, p. d.	Cor.	—36	»
Ciorapi fini cu șiruri, care-și ține culoarea, p. d.	Cor.	—50	»
Ciorapi fini, cu ajour, în orice culoare, p. d.	Cor.	—80	»
Ghete fine, din pânză, pentru dame	Cor.	1.—	»
Pălării fine din piele pentru copii	Cor.	1.50	»
Pălării fine din pânză pentru copii	Cor.	—50	»
Ciorapi scurți fini pentru copii, până la anii 1—10	Cor.	—30	»
Cămăși tricot fine pentru gimnastică, în orice culoare, pentru copii	Cor.	—50	»
Trăsuri fine pentru copii	Cor.	9.—	»
Cofere fine de mână, în orice mărime	Cor.	2.—	»
Cofere fine de mână, (cu foi) în orice mărime	Cor.	5.—	»
Despărțământ deosebit pentru articlii de artă și jucării, cu prețuri fixe	Cor.	—50 —90	1.80
Gramofoane	Cor.	18.—	»
Mare asortiment de plăci noi	1 buc	Cor.	1.80
Afară de acestea mii și mii de tot felul de articlii, cari din cauza spațiului nu se pot aminti aci.			

PREȚURI OCAZIONALE:

Haine de spălat fine pentru copii dela 3—8 ani	dela	Cor.	1.80	în sus.
Haine de spălat fine pentru fetițe țesute	Cor.	1.—	»	
Șorțuri elegante de cloth și luster în reform pentru fetițe dela 6—16 ani	Cor.	1.70	»	
Talii pentru dame de zefir	Cor.	1.30	»	
Șnur de mătase pentru haine de dame în toate colorile	Cor.	—90	»	
Talii pentru dame prodate de pânză	Cor.	1.80	»	
Gulere pentru domni în toată forma	Cor.	—15	»	
Ghete de piele cu nasturi și simple pentru copii, dela Nr. 21—25	Cor.	1.80	»	

Clinică pentru păpuși de joc și probă, păpuși pentru probă fabricate în atelierile mele: din massé cu cor. 5.50, îmbrăcată în pânză cerată (obdussé) cu cor. 9.—. Afară de acestea dirigerea ori și cărei păpușă stricată sau chiar frântă o primesc cu prețurile cele mai moderate.

REICH EL.
Bazar de concurență, ARAD,
Palatul teatrului, Szabadság-tér.

Români! Replantați viile, cu altoi dela firmă română!

„MUGURUL“

ÎNȘOTIRE ECONOMICĂ ELISABETOPOLE
ERZSÉBETVÁROS — (Kisküküllő vm.).

Altoi de vițe!!

Calitate distinsă, pe lângă cele mai moderate prețuri și soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină.

Ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la înșotirea economică

„MUGURUL“

ELISABETOPOLE — ERZSÉBETVÁROS.

Material disponibil în altoi peste
trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune.

La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băeții la cursul practic de altoit!

130 filiale
în țară și
străinătate

Ghetele „TURUL“

sunt de primul rang
elegante și convenabile!

Cea mai mare fabrică de ghete din țară

„TURUL“ soc. pe acții
în TIMIȘOARA.

Filiala:

ARAD, Andrásy-tér 13.
Palatul Minorităților.

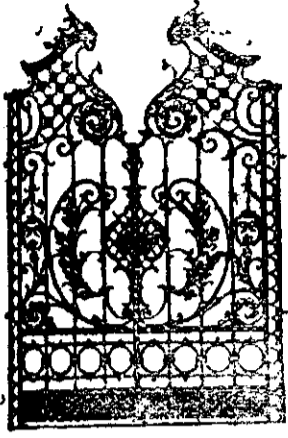

FRITZ W. LOEW,lăcătuș artistic și pentru
clădiri.

Sibiu, Potschengasse Nr. 11.

Se recomandă la ori-ce lucrări de lăcătușerie artistică și pentru clădiri precum: strângerea în fier a clădirilor, pregătire de balcoane, foisoare, îngrădituri la morminte, porți, casse de păstrare contra incendiului, basreliefuri precum și picse pentru biserici. Lucrează și după desen cu prețuri ieftine.

Telefon Nr. 557.

Petrof Antal succe-
sor **Wonka János**

fabrică de pianе cesar regale
Temesvár-Józsefváros,
Str. Szilágyi 13. — Magazin în Hunyadi-ut 13.

Liferează:

PIANE și PIANINEefectuate în stilul cel mai modern și
execuție promptă.Profesorii și instructorii de muzică pri-
mesc favor cuvenit.Catalog ilustrat la dorință trimis gra-
tuit și porto franco.

Prețuri moderate.

EUGEN LIEBLICH

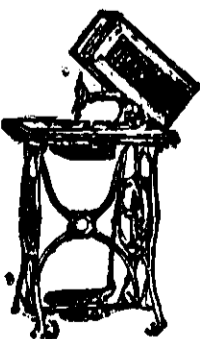
fotograf

Sibiu—Nagyszeben, str. Elisabeta Nr. 56 (casa proprie).

≡ Execută toffelul de icoane artistice. ≡

Plantinatipie, icoane simple, mici și până la
mărime naturală. **Picturi renumite în****oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică.****Fotografierea, copiilor** executatămodern, fotografiere în grup și familie, se știe că ateli-
erul acesta în privința mărimii este primulAtelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate foto-
grafia chiar și pe timp ploios.

Cu deosebit servesc.

Leitner Sándor

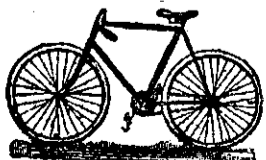
mechanic și electrotehnic

Cluj—Kolozsvár,

Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri mo-
derate: casse de bani, biciclete,

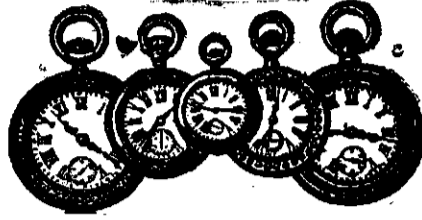
mașini de cusut, gramafone
și mașini de scris. — Primește
ori-ce muncă de bransă, precum: în-
troducerea sonerilor, a lumini de
electrice și a diferitelor motoare.

H. Miklós J.

ciasornicar,

Sibiu — Nagyszeben, Reisporgasse 11

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a toffelul de

CIASORNICE

de buzunar și de părete și
ciasornice deșteptătoare,
precum și articli optici.
Prăvălie de obiecte de
aur și argint signate
oficios.

Toate reparaturile se ex-
cută prompt și cu garanță.

Primul și cel mai mare depozit de pianе

W. P. Richter,

Brașov—Brassó, Fekete-utca 29.

Liferează: pianе, harmonici
și pianine, fabricație Bössen-
dorf, Schreighoffer și Förster.Imprumută pianе în
condiții favorabile**Karl Schulleri**

atelier de cuptoare,

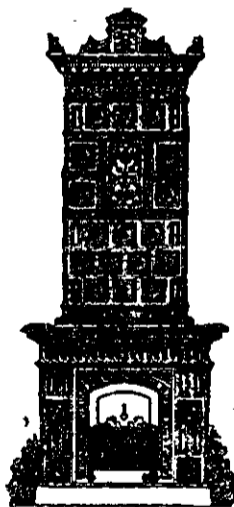
Sibiu, Târgul Fânului 7.

Execută:

cuptoare cu căhăli

în toate colorile, precum și încălzite în forma
Meissner și Kastel, îmbrăcate în căhăli.
Deasemenea construiesc cuptoare de fier
din căhăli albe și vinețe.

Primește și tot felul de reparaturi, ce
se țin de bransa mea. Comande primește
și dl Victor Roth, prăvălie de co'oniato,
Sibiu, Strada Sării (Salzgasse) Nr. 1.

NUMAI ÎN SALONUL DE MODE

GEORGE RUMMEL

SIBIU, HONTERUSGASSE Nr. 5.

se execută costumele cele mai bune și strict
englezești, precum și alte halne. Pune la
dispoziția stim. dame cele mai nouă și cla-
sice jurnale. Ori-ce comandă se execută în
8—10 zile. — La damele din provincie iau
probe în 6 ore de două ori. Haine de doliu
le execut în 12 ore. — Convingerea e si-
guranța cea mai bună! — Rugând sprijin

Cu stimă:

GEORGE RUMMEL

Țesătorie artistică

Schmidt János és Társa

Pécs, Király-utca 21.

Dis înz la expoziția din Budapesta, Seghedin și Cincibiserici (Pécs).

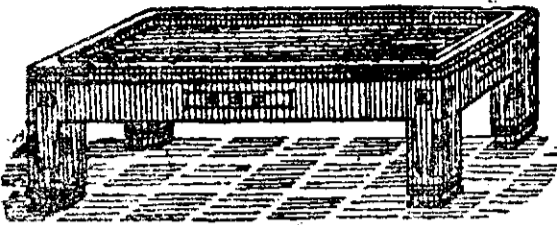
Pregătim toffelul de pânză, damast, rufe pentru pat, ștergare, pânzături, servete, perini, albături pentru domni și dame. — *Trusou complet pentru domnișoare.*

Premiat la expoziție cu medalie de aur.

H. PÁLLÁN succesor

Styászni József

prima fabrică ardeleană de biliarde și timpărie în Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.

La cerere trimite instalatorul de biliarde și în provincie. — Ține mare asortiment de biliarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

Decorat cu medalie de aur la expoziția agricolă din Lugoj.

Dicsics B. Ignác,

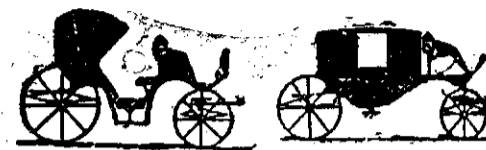
succesorul lui Bálint Dicsics.

Atelier de trăsuri, șele și lustruire.

LUGOJ, strada Niță Popa

lângă biserica gr.-orientală română.

Pregătește toffelul de trăsuri și căruțe, precum și lucrări de dogărie și făurărie. Reparează trăsuri vechi cu prețuri ieftine.

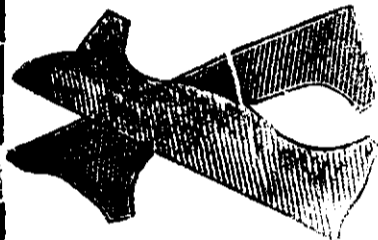

J. Gottstein, fiul,

Nagyszeben, Kleiner Ring 5.

prăvălie de piele și accesorii pentru industria de cojocărie, curelărie și ciobotărie

Mare depozit de diferite piei lucrate în țară și străinătate. — Specialități de piele. Piele lucioasă și șurțuri de piele. Tălpi Vaché și opincl. Fețe pentru cisme și ghețe. Ață pentru mașină și cusut. Sfoară de cusut albă și colorată. Tort diferit. — Pâslă, barchet, pânză, tălpi de pâslă și asbeth, garnitură de gumă și ciorapi de gumă. Șiretului și postav de curăț ghețele. Cuie de lemn americane. Calapoade pentru ghețe și cisme. Cremă și lac și diferite articole.

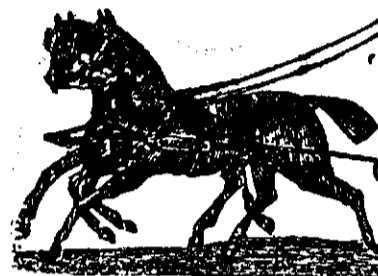
Atelier de curelărie, șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinoară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,

Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate. Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni jamperi de piele fabricație proprie, pentru civili și militari, cari stau strâns lipte pe picior. — Reparațiile se execută prompt. Mare depozit de hamuri pentru cai dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cai și cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințios.

Ligeti Sándor,

colorator de geamuri, atelier industrial pentru mozaicuri de sticlă și rame de aramă.

Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de biserică colorate, mozaicuri de sticlă și rame de aramă dela cele mai simple până la cele mai complicate, cu prețuri moderate. — Geamurile aproape tuturor bisericilor gr.-cat. sunt lucrate în atelierul meu, între cari și ferestrele bisericei noi zidite din Szász-Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt lucrate în atelierul meu propriu.

VISNICSKI DÖME

MĂCELAR

ARAD, STRADA CAROLINA Nr. 6,
ÎN COLȚUL PIEȚEI FERENCZ.

Aduc la cunoștința on. public, că am deschis

măcelărie bine asortată,

unde zilnic se capătă **cărnuri proaspete, cărnăței din străinătate și din patrie precum : și mezeluri proaspete :**

Prețuri ieftine. Serviciu prompt.

Roagă binevoitorul sprijin

Visnicski Döme

măcelar.